

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Ärikorralduse instituut

Alexandra Zhuravleva

EESTI EDUKAMATE ETTEVÕTETE VÕRDLUSANALÜÜS

Bakalaureusetöö

Õppekava: TABB02/19 – ärimus, peeriala: majandusarvestus digiajastul

Juhendaja: emeriitprofessor Jaan Alver

Tallinn 2022

Deklareerin, et olen koostanud lõputöö iseseisvalt ja olen viidanud kõikidele töö koostamisel kasutatud teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele, ning ei ole esitanud sama tööd varem ainepunktide saamiseks. Töö pikkus on 7087 sõna sissejuhatusest kuni kokkuvõtte lõpuni.

Alexandra Zhuravleva

(allkiri, kuupäev)

Üliõpilase kood: 193881TABB

Üliõpilase e-posti aadress: alzhur@taltech.ee

Juhendaja: emeriitprofessor Jaan Alver

Töö vastab kehtivatele nõuetele

.....

(allkiri, kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees:

Lubatud kaitsmisele

.....

(nimi, allkiri, kuupäev)

SISUKORD

LÜHIKOKKUVÕTE	5
SISSEJUHATUS	6
1. EDUKUSEDETABELID MAAILMAS JA EESTIS	8
1.1. Tuntumad ettevõtete edukustabelid maailmas	8
1.1.1. Forbes: Global 2000 World's largest public companies	8
1.1.2. Fortune Global 500	10
1.1.3. PwC Global TOP 100 companies	10
1.2. Ettevõtete edukustabelid Eestis	11
1.2.1. Äripäev TOP 100	11
1.2.2. Eesti parimad ettevõtted	12
1.2.3. Eesti väärtuslikumad ettevõtted	13
2. SIDUSANALÜÜSI MAATRIKSKONTSEPTSIOON ETTEVÕTTE MAJANDUSLIKU EFEKTIIVSUSE HINDAMISEKS	15
2.1. Majandusliku efektiivsuse maatriksmodelleerimine ja üldistav efektiivsusnäitaja	15
2.2. Kvantitatiivsete lähtenäitajate valik	17
2.3. Ettevõtte majandusliku efektiivsuse muutuse arvutamine	18
2.4. Ettevõtte majandusliku efektiivsuse muutuse hindamine	19
3. ETTEVÕTETE EDUKUSE SENIKASUTATUD MEETODITE JA SIDUSANALÜÜSIL PÕHINEVA METOODIKA VÕRDLUS	20
3.1. Äripäev TOP 100 ja EAS-i konkurentsivõime edetabeli võrdlus	20
3.2. Äripäev TOP 100 ja EAS-i konkurentsivõime edetabeli maatriksmodelleerimine	23
3.3. Järeldused ja ettepanekud	28
KOKKUVÕTE	31
SUMMARY	34
KASUTATUD ALLIKATE LOETELU	37
LISAD	41
Lisa 1. Kolm esimest (parimat) ettevõtet Konkurentsivõime „Suurettevõtte 2021“ edetabelis	41
Lisa 2. Kolm esimest (parimat) ettevõtet Äripäev TOP 100 edetabelis	42
Lisa 3. Eesti Gaas AS 2019. ja 2020 aasta finantsaruanded	43
Lisa 3 järg	44
Lisa 3 järg	45

Lisa 3 järg.....	46
Lisa 4. Merko Ehitus AS 2019. ja 2020 aasta finantsaruanded.....	47
Lisa 4 järg.....	48
Lisa 4 järg.....	49
Lisa 4 järg.....	50
Lisa 5. Tavid AS 2019. ja 2020 aasta finantsaruanded	51
Lisa 5 järg.....	52
Lisa 5 järg.....	53
Lisa 6. LHV Group AS 2019. ja 2020 aasta finantsaruanded	54
Lisa 6 järg.....	55
Lisa 6 järg.....	56
Lisa 7. Admiral Markets AS 2019. ja 2020 aasta finantsaruanded	57
Lisa 7 järg.....	58
Lisa 7 järg.....	59
Lisa 8. Eesti Loto AS 2019. ja 2020 aasta finantsaruanded	60
Lisa 8 järg.....	61
Lisa 9. Eesti Gaas AS andmetel koostatud maatriksid	62
Lisa 9 järg.....	63
Lisa 10. Merko Ehitus AS andmetel koostatud maatriksid	64
Lisa 10 järg.....	65
Lisa 11. Tavid AS andmetel koostatud maatriksid.....	66
Lisa 11 järg.....	67
Lisa 12. LHV Group AS andmetel koostatud maatriksid.....	68
Lisa 12 järg.....	69
Lisa 13. Admiral Markets AS andmetel koostatud maatriksid.....	70
Lisa 13 järg.....	71
Lisa 14. Eesti Loto AS andmetel koostatud maatriksid.....	72
Lisa 14 järg.....	73
Lisa 15. Lihtlitsents	74

LÜHIKOKKUVÕTE

Bakalaureusetöö eesmärk on selgitada välja, kuidas toimub Eestis edukamate ettevõtete edetabelite koostamine ning kas oleks mõttekas selleks kasutada akadeemik Uno Mereste majandusliku efektiivsuse hindamise maatrikskontseptsioonil tuginevat kompleksanalüüsi ehk sidusanalüüsi meetodikat ja selles sisalduvat üldistavat efektiivsusnäitajat (sünteesilist efektiivsusindeksit).

Esiteks antakse edukusetabelite ülevaade maailmas ja Eestis. Töös uuritakse edukusetabelite koostamise meetodikat ja kasutatavate hindamise meetodite erinevusi. Käesoleva töö võrdlemiseks on võetud kaks Eesti edetabelit: Äripäev TOP 100 ja Konkurentsivõime edetabel "Suurettevõtted". Mainitud edetabelite koostamisel on kasutatud täiesti erinevaid näitajad.

Peamiselt võetakse järgmised näitajad: puhaskasum, ärikasum, müügitulu. Harvem võetakse: töajookulu (töötasu), omakapital, vara, töötajate arv jne. Enamik tabeleid on koostatud ainult ettevõtete näitajate järgi. Vaid selline hindamine ja ettevõtete järjestamine ei ole päris täpne, sest ettevõtted jagunevad ka suuruse, tegevusala ja muude parameetrite järgi.

Edetabelite analüüsimiseks kasutatakse töös akadeemik Uno Mereste loodud sidusanalüüsi meetodikat. Sidusanalüüsi meetodika põhineb majandusliku efektiivsuse maatriksmodelleerimisel. Kõigepealt valitakse vajalikud kvantitatiivsed lähtenäitajad, mis järjestatakse *input-output* põhimõttest lähtudes. Järgmisena koostatakse kaks efektiivsusmaatriksit (käesoleva töö puhul võetakse 2020. ja 2019. aastaid). Efektiivsusmaatriksite abil koostatakse kasvutempomaatriks, mille alusel on näha ettevõtete nõrkusi. Kasvutempomaatriksi andmetel arvutatakse sünteetiline efektiivsusnäitaja, mis omakorda annab ettevõttele üldise hinnaangu. Sidusanalüüsi meetodika on päris praktiline. Seda meetodikat on võimalus kasutada ka erineva tegevusala või suurusega ettevõtete võrdlemiseks.

Võtmesõnad: Uno Mereste, sidusanalüüs, efektiivsusmaatriks

SISSEJUHATUS

Tänapäeva globaalse konkurentsi ja piiratud ressursside keskkonnas on efektiivsusest saamas vajalik kasvutegur. Samas ei ole tegevuste tulemuslikkust ettevõtete arengustrateegias siiani korralikult kajastatud. Selle üheks põhjuseks on teoreetiliste ja metodoloogiliste käsitluste kehv areng ning praktiliste soovitude puudumine ettevõtete tulemuslikkuse mõõtmise valdkonnas. Praegu praktikas tulemuslikkuse hindamiseks kasutatavad majandusnäitajad tuginevad ettevõtte tegevuse üksikutel aspektidel, mitte aga seotatud näitajate süsteemil. Selline lähenemine ei ole kuigi tõhus paljude, omavahel seotud probleemide lahendamisel.

Iga majandusüksuse tegevus on seotud eri tüüpi ressursside kasutamisega. Iga ressurss osaleb kulude kaudu koos teistega tegevuse lõpptulemuste kujunemises (*Input-output* lähenemine). Tegevustulemuste hindamisel tekivad reeglina raskused sellest, et hindamisel tuleb samaaegselt seostada eri tüüpi ressursse, kulusid ja tulemusi. Seetõttu on väga raske anda üldistavat hinnangut ettevõtete toimimistulemuslikkusele. Organisatsioonide juhtidel on probleem, millele keskenduda, kui üksiknäitajaid on palju ja nende väärtused muutuvad vastupidises suunas.

Väljapääs on täissüsteemse üldistava tulemusnäitaja (sünteesilise efektiivsusnäitaja) tuletamises ja arvutamises, mis võimaldaks ühe numbrilise näitarvu abil usaldusväärselt ja üheselt määrata efektiivsuse üldist taset ja dünaamikat. See aitaks ettevõtetel avastada ja edukalt lahendada mitmesuguseid juhtimisprobleeme.

Bakalaureusetöö eesmärk on selgitada välja, kuidas toimub Eestis edukamate ettevõtete edetabelite koostamine ning kas oleks mõttekas selleks kasutada akadeemik Uno Mereste majandusliku efektiivsuse hindamise maatrikskontseptsioonil tuginevat kompleksanalüüsi ehk sidusanalüüsi meetodikat ja selles sisalduvat üldistavat efektiivsusnäitajat (efektiivsusindeksit).

Bakalaureusetöö uurimisküsimused:

1. Kes on edetabelite koostajad ja millised on erinevused kasutatavate hindamismeetodite vahel?

2. Kuidas toimub Eesti edukamate ettevõtete kindlakstegemine (milliste näitajate alusel, kuidas need näitajad on valitud, kas need on ühesuguse või erineva kaaluga hinnangu andmisel jne)?
3. Millised on võimalused akadeemik Uno Mereste loodud kompleksanalüüsi/sidusanalüüsi meetodika ja sünteetilise efektiivsusnäitaja kasutamiseks?
4. Kui palju ja miks erinevad sidusanalüüsi kasutamisel saadavad tulemused (ettevõtete paremusjärjestus) seni kasutatud meetodikate tulemustest?

Järgmised uurimisülesanded on püstitatud eesmärgi saavutamise jaoks:

1. Tutvuda Eesti edukamate ettevõtete edetabelite koostamise eesmärkide ja meetodikatega (sh nende erinevustega) ja anda neile hinnang.
2. Testida akadeemik Uno Mereste sidusanalüüsi ja sünteetilise efektiivsusnäitaja kasutusvõimalusi edetabelite koostajate eesmärkide saavutamiseks.
3. Täiustada edukuse hindamismetoodikat, pakkudes alternatiivina süsteemsel lähenemisel põhinevat sidusanalüüsi meetodikat ja sünteetilist efektiivsusnäitajat.

Töös kasutatakse majandusliku efektiivsuse maatriksmodelleerimisel põhinevat täissüsteemset sidusanalüüsi meetodikat ja viimases sisalduvat sünteetilist efektiivsusnäitajat. Analüüsitakse Eesti ettevõtete Äripäev TOP 100 ja EAS-i konkurentsivõime edukustabeleid ja nende koostamismetoodikaid, mida võrreldakse sidusanalüüsil saadavate tulemustega. Analüüsitavaks andmestikuks on Eesti ettevõtete edukustabelite andmed, mis on peamiselt saadud ettevõtete finantsaruannetest.

Töö on jaotatud kolme ossa. Esimeses osas kirjeldatakse üldiselt maailma ja Eesti edukusedetabeleid, kuidas need on koostatud ja kuidas järjestatakse edukaid ettevõtteid. Teises osas kirjeldatakse bakalaureusetöö meetodikat. Teises osas tuuakse maatriksmodelleerimise põhjendus, kvantitatiivsete lähtenäitajate valiku põhimõtted, ettevõtete majandusliku efektiivsuse muutuse hindamine ja ettevõtete efektiivsuse muutuse arvutamine. Kolmas osa on pühendatud Äripäev TOP 100 ja EAS-i konkurentsivõime edetabelist valitud ettevõtete võrdlusele, maatriksmodelleerimisele ja järeldustele.

1. EDUKUSEDETABELID MAAILMAS JA EESTIS

Igal aastal koostavad erinevad uudisteallikad, portaalid, ajalehed ettevõtete edukustabeleid. Ettevõtete reitinguid koostatakse erinevalt. Mõned võtavad näitajad finantsaruannetest ja võrdlevad ettevõtteid ainult nende põhjal, teised tuletavad näitajad, püüavad neid võrrelda ning tulemusi väljendada protsentides. Võrdlemisel võetakse mõnikord arvesse ka maailma olukorda ja kuidas see mõjutab ettevõtteid. Näiteks alates 2020. aastast on ülemaailmne koroonaviiruse põhjustatud kriis, seega keskendutakse tänavu sellele, kuidas see kriis ettevõtteid mõjutas.

Järgnevalt annab autor ülevaate tuntumatest ettevõtete edukustabelitest maailmas ja Eestis ning nende koostamise viisist.

1.1. Tuntumad ettevõtete edukustabelid maailmas

1.1.1. Forbes: Global 2000 World's largest public companies

Forbes on Ameerika äriajakiri, mis ilmub kaheksa korda aastas ja sisaldab artikleid rahanduse, tööstuse, investeerimise ja turunduse teemadel. *Forbes* kajastab selliseid teemasid, nagu tehnoloogia, side, teadus, poliitika ja õigus. *Forbes'*il on Aasias rahvusvaheline väljaanne ning litsentsi alusel ilmuvad väljaanded 27 riigis ja piirkonnas üle maailma. Ajakiri on tuntud oma nimekirjade ja edetabelite poolest, sealhulgas rikkaimate ameeriklaste (*Forbes 400*), USA jõukamate kuulsuste, maailma tippettevõtete edetabelid, *Forbesi* maailma mõjukamate inimeste nimekirja ja edetabeli poolest. (Forbes 2022)

Forbes: Global 2000 edetabel koostatakse ettevõtete nimekirja, kasutades *FactSet Research'i* süsteemide andmeid, et välja sõeluda suurimad riigiettevõtted nelja näitaja järgi: müügitulu (*sales*), puhaskasum (*profit*), vara (*assets*) ja turuväärtus (*market value*). Kõik arvud on konsolideeritud ja USA dollarites. Kasutatakse viimase 12 kuu finantsandmeid. Toetutakse suurel määral andmebaasidele, aga ka edetabeli jaoks saadaolevale viimasele finantsperioodile.

Allalaaditud finantsandmete kvaliteeti kontrollitakse parimal viisil, kasutades muid andmeallikaid ja saadaolevaid ettevõtte finantsaruandeid. (Murphy *et al.* 2021)

Esmalt koostatakse *Forbes: Global 2000* suurima ettevõtte nimekiri nelja näitaja kohta. Ettevõtte kvalifitseerumine tingimuseks on järgmised minimaalsed piirarvud:

- Müügitulu 4,6 miljardit dollarit;
- Puhaskasum 278,5 miljonit dollarit;
- Koguvara 12,72 miljardit dollarit;
- Turuväärtus 8,3 miljardit dollarit. (*Ibid.*)

Ettevõtte peab kvalifitseeruma vähemalt ühte nimekirja, et sattuda *Forbes: Global 2000* lõplikku edetabelisse. 2021. aastal oli nelja *Forbes: Global 2000*-nimelise nimekirja täitmiseks vaja 3650 ettevõtet, kusjuures iga ettevõtte kvalifitseerus vähemalt ühte nimekirja. Iga ettevõtte saab iga näitaru eest eraldi hinde, mis põhineb sellel, kus ta *Forbes: Global 2000* loendis asub. Summeeritakse kõigi nelja näitaru kõik hinded (võrdselt kaalutud) ja arvutatakse iga ettevõtte kohta koondtulemus nende müügitulu, kasumi, koguvara ja turuväärtuse pingerea alusel. Ettevõtted järjestatakse suurima koondtulemuse järgi kahanevas järjekorras ja rakendatakse seejärel *Forbes Global 2000* reitingut. Kõrgeim koondskoor saab kõrgeima reitingu. (*Ibid.*)

Näiteks 2021. aastal oli *Forbes Global 2000* edetabelis esimesel kohal ICBC (Hiina), mille aasta tulemused olid järgmised: müügitulu (*sales*) on 190,5 miljardit dollarit, puhaskasum (*profit*) on 45,8 miljardit dollarit, vara (*assets*) on 4914,7 miljardit dollarit ja turuväärtus (*market value*) 249,5 miljardit dollarit. *Forbes Global 2000* edetabelis oli teisel kohal JPMorgan Chase (Ameerika Ühendriigid), mille aasta tulemused olid järgmised: müügitulu (*sales*) 136,2 miljardit dollarit, puhaskasum (*profit*) on 40,4 miljardit dollarit, vara (*assets*) on 3689,3 miljardit dollarit ja turuväärtus (*market value*) 464,8 miljardit dollarit. Summerides näitajaid kokku, oli ICBC koondtulemus 5400,5 miljardit dollarit ja JPMorgan Chase koondtulemus 4330,7 miljardit dollarit. (Forbes 2022)

Börsil noteeritud tütaretevõtted, mille näitajad emaettevõtte konsolideerib, on *Forbes: Global 2000*'i nimekirjast välja jäetud. Enamikus riikides loetakse konsolideeritud tütaretevõtteks seda, kui emaettevõttele kuulub üle 50% tütaretevõtete aktsiatest. Mõne riigi raamatupidamisreeglid lubavad ka alla 50% osalusega tütaretevõtteid konsolideerida. (Murphy *et al.* 2021)

1.1.2. Fortune Global 500

Fortune Global 500 on Ameerika rahvusvaheline äriajakiri, mille asutas 1929. aastal Henry Robinson Luce. Termin *Fortune Global 500* viitab ajakirja *Fortune* igal aastal koostatud nimekirjale USA 500 suurimast ettevõttest. Ettevõtted järjestatakse nende iga-aastaste tulude järgi. (Hayes 2021)

Nimekirja idee tuli Edgar P. Smithilt, kes oli *Fortune Global 500* tegevtoimetaja assistent. Smithi idee sai hoo sisse ja andis aluse populaarsele iga-aastasele nimekirjale. Algsed *Fortune Global 500* nimekirjad sisaldasid ainult ettevõtteid, mis tegutsesid tootmis-, kaevandus- ja energiasektoris. See piiras paljude nimekate ettevõtete kaasamist. Nimekirjas koha kindlustamiseks pidi ettevõtte müügitulu olema 49,7 miljonit dollarit aastas. Algses 1955. aasta *Fortune Global 500* nimekirjas oli *General Motors (GM)* 9,8 miljardi dollari suuruse aastatuluga suurim ettevõte. Suurima muutuse tegi *Fortune Global 500* 1995. aastal. Uues nimekirjas olid jätkuvalt tootmis-, kaevandus- ja energiasektori ettevõtted, kuid esimest korda hõlmas see ka teenindusettevõtteid. Muudatus mõjutas oluliselt *Fortune Global 500* nimekirja tulevikku. Kolm uued kaasatud teenindusettevõtet jõudsid isegi *Fortune Global 500* esikümnesse: *Walmart* oli neljandal, *AT&T* viiendal ja *Sears Roebuck* üheksandal kohal. (*Ibid.*)

Ajakiri koostas oma esimese nimekirja edukamatest Ameerika ettevõtetest – nii avalikust kui ka erasektorist – 1955. aastal. Selle koostas Edgar P. Smith, et mõõta Ameerika ettevõtete suurust ja võimu ajal, mil riigi majanduslik jõud oli "maailma kadedus". *Fortune Global 500* nimekirja algne nimetus oli *Fortune Industrial 500*, mis hiljem lühendati *Fortune Global 500*-ks. Nimekirjas on ajaloo jooksul olnud rohkem kui 1800 USA ettevõtet. Nimekiri on esimesest *Fortune Global 500*-st alates oluliselt muutunud. (*Ibid.*)

1.1.3. PwC Global TOP 100 companies

Igal aastal koostab audiitorfirma *PricewaterhouseCoopers* möödunud majandusaasta maailma 100 parima ettevõtte edetabeli. Edetabel koostatakse turukapitalisatsiooni näitaja põhjal ja andmed võetakse finantsportaalist *Bloomberg*. Lisaks 100 parima ettevõtte edetabelile teeb *PwC* lõppenud majandusaasta võrdlevanalüüsi, kus võrreldakse eelmiste aastate tulemusi ning tuuakse välja uudised. Reitingus olevad ettevõtted on jaotatud ka tegevusalade lõikes, mille põhjal tehakse üldine järeldus tegevuse arengusuundade kohta. Reitingus mainitakse ka maailma majandusuudiseid, mis ettevõtete tegevust oluliselt mõjutasid. Näiteks 2021. aastal oli reitingus

märgitud, kuidas Covid-19 mõjutas maailmamajandust 2020. aasta alguses ja selle tagajärjed. (Global... 2021)

1.2. Ettevõtete edukustabelid Eestis

1.2.1. Äripäev TOP 100

Äripäev on ajaleht, mis hakas ilmuma 1989. aastal. Praeguseks on ajaleht kujunenud juhtidele suunatud professionaalseks ja mitmekesiseks infopakkujaks. AS Äripäev on Eesti ärimeedia vaieldamatu turuliider. Äripäeva ajaleht annab välja ka: arvukalt raamatuid, teabevara ja infolehti. Äripäev on Eesti suurim ärikonverentside ja avatud koolituste korraldaja. (Firmast 2021)

Alates 1993. aastast hakati koostama Äripäeva Eesti Edukamate Ettevõtete TOP 100 edetabelit. TOP-i pääsemiseks pidi ettevõtte olema tegutsenud kahel järjestikusel täismajandusaastal. 2021. aastal TOP-i koostamiseks võttis Äripäev äriregistrist eelmise aasta majandustulemuste põhjal 2020. aasta müügitulult 1000 suurima ettevõtte andmed. Edetabelis osalesid ettevõtted, kelle majandustulemused olid Äriregistris olemas andmete kogumise hetkel. Ettevõtted seati pingeritta kuue näitaja põhjal. Arvutamise aluseks võeti:

- Müügitulu lõppenud majandusaastal (tuhandetes eurodes);
- Müügitulu muutus võrreldes eelmise aastaga (juurdekasvutempo, %);
- Ärikasum lõppenud majandusaastal (tuhandetes eurodes);
- Ärikasumi muutus võrreldes eelmise aastaga (juurdekasvutempo, %);
- Müügirentaablus lõppenud majandusaastal (ärikasumi ja müügitulu suhe, %);
- Ettevõtte lisandväärtuse ühe töötaja kohta lõppenud majandusaastal (Lisandväärtus töötaja kohta = (tööstõukulud + ärikasum) / töötajate arv). (Rõuk 2022)

Iga näitaja põhjal reastati ettevõtted edetabelitesse, iga koht järjestuses andis kohale vastava arvu punkte. Kuue tabeli punktid liideti. Võitis kõige vähem punkte kogunud ettevõtte. (*Ibid.*)

Äripäev TOP 100 edetabelis on välja toodud neli näitajat. Esimesed kaks on müügitulu (tuhandetes eurodes) ja ärikasum (tuhandetes eurodes), neid kasutatakse ka Äripäeva edetabeli koostamiseks. Ülejäänud kaks on punktisumma ja koht eelmisel aastal. Need kaks näitajat on toodud lugejate jaoks, võrdlemiseks. (*Ibid.*)

1.2.2. Eesti parimad ettevõtted

„Igal aastal korraldatakse Eestis ettevõtluskonkurss. Konkurss toimub tänavu Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS), Eesti Tööandjate Keskliidu ja Eesti Kaubandus-Tööstuskoja eestvedamisel. Sel aastal on konkursi nimetus „Eesti parimad ettevõtted 2021“. Konkursi eesmärk on tunnustada Eesti parimaid ettevõtteid ja tõsta esile ettevõtlikkust ka majanduslikult keerulisel ajal.“ (Ettevõtluse...2021)

Ettevõtluskonkurss liidab endas kahte konkursi:

1. „Ettevõtluse auhind“

„Konkurss Ettevõtluse Auhind, mis toimub tänavu EASi ja Eesti Tööandjate Keskliidu eestvedamisel 21. korda, on pikima ajaloo ettevõtluskonkurss Eestis, selle ajalugu ulatub 1996. aastasse. Parimad ettevõtted selgitatakse välja kuues kategoorias: aasta eksportöör, aasta innovaator, aasta välisinvestor, aasta disainirakendaja, aasta pereettevõtte ja tänavu lisandunud aasta turismiedendaja. Konkursi eesmärk on tõsta esile innovaatilisi ja edumeelseid ettevõtteid, tunnustada ettevõtlikkust ja Eesti parimaid ettevõtteid.“ (*Ibid.*)

2. Konkurentsivõime Edetabel

„Eesti Kaubandus-Tööstuskoda on koostanud Eesti ettevõtete konkurentsivõime edetabelit juba aastast 2003. Konkursi raames koostatakse ettevõtete üldine konkurentsivõime paremusjärjestus majandusnäitajate põhjal. Arvestatakse kahe viimase aasta majandustegevuse näitajaid: müügitulu, puhaskasumit, omakapitali, töötajate arvu ning töajooku. Andmete analüüsi ja edetabelite koostamise partneriks on Eesti Konjunkturiinstituut, koostööd tehakse Lausanne'i Juhtimise Arendamise Instituudiga.“ (Konkurentsivõime...2021)

„Ettevõtete konkurentsivõime edetabeli koostamise eesmärk on aidata kaasa Eesti ettevõtete konkurentsivõime tõusule ja koos sellega kogu Eesti majanduse kiiremale arengule. Edetabel toob esile kõige edukamad ettevõtted. Edetabel on heaks võimaluseks edukatele ettevõtetele enda tutvustamiseks avalikkusele ja selle kaudu oma konkurentsipositsiooni edasiseks kindlustamiseks.“ (*Ibid.*)

Konkurentsivõimelisemad ettevõtted jaotatakse kahte rühma: ettevõtte suuruse ja valdkondade järgi. Ettevõtete suuruse järgi eristatakse suurettevõtteid, väike- ja keskettevõtteid ning mikroettevõtteid. Ettevõtete tegutsemisvaldkonnad on finantsvahendus, jaekaubandus, kinnisvara,

ehitus, transport- ja logistika, arhitektuur- ja projekteerimine, tööstus- ja energeetika, toiduainetööstus, hulgikaubandus, side-, kommunikatsioon- ja IT, teenindus, põllumajandus, kalandus ja metsamajandus. (*Ibid.*)

„Edetabelites on avaldatud parimad ettevõtted. Kokku oli edetabelites 1681 ettevõtet. Valdkondade edetabelites oli ettevõtteid järgmiselt: tööstus- ja energeetika 471, toiduainetööstus 51, jaekaubandus 95, hulgikaubandus 358, kinnisvara 28, transport- ja logistika 127, projekteerimine ja arhitektuur 24, ehitus 145, side, kommunikatsioon ja it 86, põllumajandus, kalandus ja metsandus 29, finantsvahendus 30 ja teenindus 226. Suurettevõtete edetabelis oli kokku 159 ettevõtet, väike- ja keskettevõtete edetabelis 1002 ja mikroettevõtete edetabelis 522 ettevõtet.“ (*Ibid.*)

Konkurentsivõime edetabel on koostatud kahe aasta majandusnäitajate alusel ja kasutatakse järgmisi statistilisi näitajaid: müügitulu, aruandeaasta puhaskasum, töötajate arv, tööjõukulu ja omakapital. Ettevõtte konkurentsivõime hindamisel on aluseks järgmised näitajad:

- Müügitulu muutus võrreldes eelmise aastaga (juurdekasvutempo, %);
- Puhaskasumi muutus võrreldes eelmise aastaga (juurdekasvutempo, %);
- Omakapitali rentaablus (ROE) (aruandeaasta puhaskasumi ja keskmise omakapitali suhe, %);
- Keskmise töötasu aruandeaastal ühe töötaja kohta kuus (aruandeaasta tööjõukulu (sh maksud) jagatud töötajate keskmise arvuga aruandeaastal ja see omakorda jagatud 12-ga, eurodes);
- Tootlikkus ühe töötaja kohta aastas (aruandeaasta müügitulu / töötajate keskmise arvuga aruandeaastal), (tuhandetes eurodes);
- Lisandväärtus (aruandeaasta puhaskasum + tööjõukulu, tuhandetes eurodes). (Ettevõtete...2021)

1.2.3. Eesti väärtuslikumad ettevõtted

„TOP 101 Eesti väärtuslikumad ettevõtted on koostatud Prudentia¹ ning Nasdaq Tallinna² koostöös alates 2020. aastast. Topiga soovitakse avalikku arutelu tekitamist kolmel ettevõtte väärtusega seonduval teemal: ettevõtte väärtus M&A kontekstis – aidata mõista paremini ettevõtete ostu, müügi ja ühinemiste taga olevaid motiive; Eesti ja Baltikumi konkurentsivõime ja ettevõtte väärtus kui oluline mõõdik ettevõtte edasise arengu seisukohalt ning selle olulisuse rõhutamine.“ (Meist 2022)

¹ Prudentia on Baltikumi juhtiv finantsnõustamisteenuseid pakkuv ettevõtte, asukohtadega Tallinnas ja Riias.

² Nasdaq Tallinna börs on koht, kus on noteeritud kõik ambitsioonikad Eesti ettevõtted ja kus investeerivad kõik ambitsioonikad Eesti inimesed. Nasdaq Tallinna börs on ainus reguleeritud väärtpaberite järelturg Eestis.

TOP 101 on Eesti väärtuslikumate ettevõtete tabel, kus on toodud ettevõtete väärtused, arvatud omakapitali väärtus. 2021. aasta TOP põhineb 2020.-2021. majandusaasta aruannetel ning hindamiseks kasutatakse võrreldavate suhtarvude meetodit. (TOP101...2021)

„Saadud väärtust korrigeeritakse võttes arvesse ettevõtte tegevuse läbipaistvust ning aruannetes kajastatud info põhjalikkust. Hinnatakse järgnevatid faktoreid:

- Sooline võrdõiguslikkus ettevõtte juhtkonnas ning nõukogus; sõltumatute nõukogu liikmete olemasolu nõukogus ning nende selge väljatoomine majandusaasta aruandes või kodulehel; enamusosanike avaldamine kodulehel;
- Finantstulemuste avaldamine, riskipoliitika ning info ettevõtte juhtimise kohta kodulehel;
- Tähtsamate sisepoliitika põhimõtete avaldamine (nt huvide konflikt, eetikakoodeks), *corporate governance* ning jätkusuutlikkuse raportite kättesaadavus kodulehel, info ettevõtte strateegiliste eesmärkide kohta.“ (Metoodika 2022)

Ettevõtteid võib eristada tegevusalade, uudsuse, börsil noteeritud staatuse, sektori või omaniku tüüpi (kohalik või välis) järgi. Eesti väärtuslikumate ettevõtete edetabelis on 10 tulpa, millest 3 esimest näitavad ettevõtte kohta lõppenud aasta tabelis, eelmise aasta kohta tabelis ja ettevõtte nime. Järgmised on ettevõtete lõppenud aasta väärtus, eelmise aasta väärtus ja muutus (protsentides). Ülejäänud veerud on järgmised: käive 2020, EBITDA 2020, hinnang ettevõtte läbipaistvusele ja ettevõtte tegevusala. (TOP101...2021)

Peale TOP 101 tabeli koostatakse SKP ja TOP väärtuse ja tegevusalade võrdlust. Võrdlused annavad võimaluse jälgida maailma olukorda, mis toimub majanduses üldiselt ja milliseid prognoose oodata. Võrreldakse ettevõtete tegevusalasid mitme aasta andmetel (protsentides) ja TOP 101 üldisemalt ettevõtete väärtusi (tõusud, langused). (Analüütika...2021)

2. SIDUSANALÜÜSI MAATRIKSKONTSEPTSIOON ETTEVÕTTE MAJANDUSLIKU EFEKTIIVSUSE HINDAMISEKS

2.1. Majandusliku efektiivsuse maatriksmodelleerimine ja üldistav efektiivsusnäitaja

„Kompleks on esemete või omaduste terviklik kogum. Komplekssusnõudes väljendub pikaageste kogemustega omandatud veendumus, et mitmekülgsem käsitlus tagab tõepärasemaid, rakenduslikumaid ning suuremat praktilist kasu andvaid lahendusi. Ühtainsat terviklikku majandusnähtust, mida vaadeldakse lahus kõigist teistest (a) ja sisemiselt jaotamatuna (b), ei saa komplekselt käsitleda, sest komplekssus eeldab alati rohkem kui ühe nähtuse üheaegset ja seostatud analüüsimist. Komplekssuse mõistesse on seega sisestatud mitme omavahel eristatava nähtuse ehk objekti üheaegne uurimine.“ (Mereste 1987, 222–250)

„Iga mis tahes majandusnähtuse seisukohalt vaadatuna võib kõnelda komplekssest käsitlusest kahes eri tähenduses – välis- ja sisekomplekssusest. Väliskomplekssus on antud nähtuse kuulumine temast väljaspool eksisteerivate nähtustega ühte kompleksi. Sisekomplekssus tähendab nähtuse koostisse kuuluvate osade kompleksust, mis väljendub selles, et terviku moodustavad ainult nähtuse kõik osad kokku ehk üheskoos.“ (*Ibid.*)

Olles 1970. aastate lõpus välja pakkunud süsteemse lähenemise majandusliku efektiivsuse mõõtmiseks, koostas professor U. Mereste strateegiliselt olulistest tulemusnäitajatest maatriksmudeli, kus iga näitajat vaadeldakse kahes vastandlikus rollis – tulemusena ja aktiivsustegurina. Majandusüksuse efektiivsuse analüüsimiseks maatriksmudeli raames kasutas U. Mereste indeksanalüüsi. Analüüsi tulemusena saadud informatsioon on aluseks teaduspõhiste operatiivsete- ja strateegiliste juhtimisotsuste langetamisel. (Startseva 2016)

Hillar Kala märgib, et 1987. aastaks oli sidusanalüüs levinud Venemaa, Valgevene, Kasahstani, Armeenia ja Gruusia kergetööstuse ja mitme teise tööstusharu ettevõtetesse. (Kala 2013). Kompleksanalüüsi üksikprobleemidest kaitsti mitmeid kandidaadi- ja doktoritöid, mille tuntuimad autorid olid Harri Luur (1982), Andres Root (1983), Vello Vensel (1983). (Startseva 2016)

Harri Luur täiustas sidusanalüüsi, luues korrastatud efektiivsusmaatriksi, mis on põhiliselt jaotatud erinevateks piirkondadeks. (Jlyyp 1989). Andres Root töötas oma kandidaaditöös välja maatrikskontseptsioonil põhineva üldise skeemi tootmise majandusliku efektiivsuse modelleerimiseks ning määras kindlaks kvantitatiivsete lähtenäitajate valiku põhimõtted. Osa A. Rooti tööst on pühendatud üldistatud efektiivsusnäitaja väljatöötamisele, mis võimaldaks ühe numbrilise näitaja abil hinnata efektiivsuse taset ja dünaamikat. (Startseva 2016)

Vello Vensel tegi 1983. aastal statistilise uuringu, mis on pühendatud aegridadele, kasutades integraalregressiooni võrrandeid. Jaan Alver pakkus 1989. aastal välja *input-output* meetodi kasutamise.³ (Альвер 1989, 65-76)

Eelnevalt sai mainitud, et majandustegevuse kompleksse üldanalüüsi metoodikat on püütud tutvustada ka pärast Eesti taasiseseisvumist. Vello Vensel avaldas 2001. aastal monograafia „Pangandusanalüüs ja finantsjuhtimine“, kus käsitletakse sidusanalüüsi metoodika rakendamist pangandussektori ettevõtetes. (Vensel 2001). Järgmised olid Emilia Startseva ja Paavo Siimanni doktoritööd. Emilia Startseva avaldas oma dissertatsiooni 2016. aastal teemal „Majandusüksuse majandusliku tegevuse kompleksanalüüs ja efektiivsuse hindamine“. (Startseva 2016). Paavo Siimann kirjutas 2018. aastal oma doktoritöö teemal „Efektiivsusmaatriksi kasutamine finantsaruannete analüüsimisel“. (Siimann 2018)

Akadeemik Uno Mereste sõnastas järgmised tähtsamate töötulemuste kompleksanalüüsi põhimõtted:

1. Vaadeldakse ettevõtte kui terviku majandusliku tegevuse üldtulemusi.
2. Hõlmatakse kõik teatud piirkonda kuuluvad kvantitatiivsed näitajad. Lähtutakse järelikult sellest, et sisekomplekssus oleks täielik. Seega on tegemist täiskompleksse analüüsiga, mida võiks nimetada ka süstemanalüüsiks. (Täissüsteemseks kompleksanalüüsiks nimetatavat tööviisi on eesti keeles nimetatud ka sidusanalüüsiks). (Mereste 1987, 222–250)

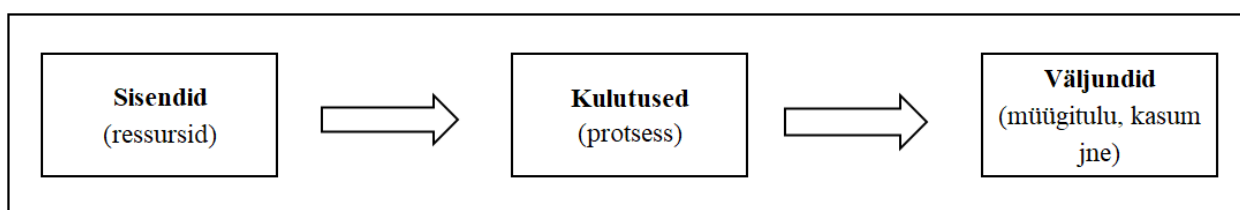
Tootmise majandusliku efektiivsuse maatrikskäsitlus rajaneb tähtsamate kvantitatiivsete majandustulemuste vaheliste seoste täissüsteemsel hõlmamisel. Tootmise majandusliku efektiivsuse taset mõistetakse selle puhul efektiivsusvälja seisundina ning efektiivsuse muutumist tolle välja seisundi muutumisena. (*Ibid.*)

³ *Input-output* meetodit kirjeldatakse täpsemalt bakalaureusetöö järgmises jaotises (2.2 Kvantitatiivsete lähtenäitajate valik).

Efektiivsuse taset ja selle muutumist saab adekvaatselt kirjeldada, arvudes mõõta ainult vastava kvalitatiivsete näitajate täissüsteemse hulga abil, mida on kõige otstarbekam kujutada maatriksina. Efektiivsusmaatriksi elementidena esinevad kahe arvu suhted on intensiivsussuhtarvud. (*Ibid.*)

2.2. Kvantitatiivsete lähtenäitajate valik

„Akadeemik Mereste sõnul on maatriksvälja iga element oma olemuselt intensiivsuse indikaator. Majandusliku efektiivsuse mudelina on soovitatav käsitleda kogu maatriksit, kuna see hõlmab kõiki üksikuid nähtusi, mis efektiivsuse arendamise käigus tekivad ja on selle komponendid. Toimivusmaatriksi koostamiseks on olemas alusprintsipiid, mille järgimine on majandustegevuse tulemuste analüüsi probleemide usaldusväärse lahendamise tingimuseks.“ (Startseva 2016)

Joonis 1. Näitajate järjekorra määramine

Allikas: (Alver, Järve 1989)

Kvantitatiivsete lähtenäitajate valik ja järjestamine on äärmiselt olulise metodoloogilise tähtsusega. Analüüsi käigus tehtavad järeldused ja üldistava sünteetilise tulemusnäitaja väärtus sõltuvad sellest, kui õigesti on tehtud esialgsete näitajate valik ja järjestus. Ressursid on alati seotud teatud ajahetkega. Kulud on alati seotud mingi ajaintervalliga ja kulud kujutavad endast ressursside sihipärast tarbimist. Võib öelda, et ressursid transformeeruvad kulutegurite kaudu majandustegevuse lõpptulemuseks. (Альбер 1989, 65-76)

Nagu eelmises peatükis oli mainitud, saab efektiivsuse taset ja selle muutumist kõige paremini kirjeldada kvalitatiivsete näitajatega. Kvalitatiivsete näitajate saamiseks on esiteks vaja teada kvantitatiivseid näitajaid, mis võetakse finantsaruannetest. Käesolevas töös on maatrikstabelite koostamiseks vajalikud kvantitatiivsed lähtenäitajad valitud lähtudes edukas edetabelitest. See tähendab, et maatrikstabeleid koostatakse kvantitatiivsetest näitajatest, milliseid oli kasutatud edukas edetabelite koostamiseks.

2.3. Ettevõtte majandusliku efektiivsuse muutuse arvutamine

Korrastatud maatriksmudelis paigutuvad lähtenäitajad nende suhtelise lõplikkuse järgi. Maatriksmudeli koostamine seisneb, nagu eespool oli mainitud, vaadeldavate majanduslike näitajate (majandustegevuse põhitulemuste) muutumist iseloomustavate indeksite risttabeli (maatriksi) koostamises. Majandustegevuse põhitulemused (näiteks: kasum ja müügitulu) ning neid siduvad kvalitatiivsed näitajad (rentaablus) korrastuvad tegurisüsteemideks nõnda, et veeru pealkirjas märgitud näitaja (näiteks kasum) on jagatud rea alguses märgitud näitajaga (näiteks müügitulu) ning saadud kvalitatiivne näitaja (rentaablus) on paigutatud vastava rea ja veeru ristumiskohal olevasse lahtrisse. (Alver, Järve 1987, 25-26)

„Efektiivsusmaatriksile tuginedes saab mitmekülgse ja vastastikku seostatud pildi kõigi tegurite toimest. Maatriks sisaldab kahesuguseid elemente, millest ühtede väärtus efektiivsuse tõeses suureneb ja teiste väärtust väheneb. Seetõttu on maatriksit otstarbekas käsitleda korrastatud kujul koondades üht laadi elemendid diagonaali ühele poolele.“ (Mereste 1986). „Maatriksi peadiagonaalist vasakule jääv osa moodustabki kolmnurkse efektiivsusmaatriksi, mille elemendid on ettevõtte tegevuse tulemuste efektiivsuse erinevaid aspekte iseloomustavad finantssuhtarvud.“ (Vensel 2001)

Kui maatriksi kõik diagonaalialused elemendid on mingil aastal tegelikult suurenenud, st kui nende kasvuindeksid ehk kasvutempod on suuremad kui 1, siis on sel aastal tegemist majandustegevuse efektiivsuse üldise ehk disproportsioonideta tõusuga. Kui mõne diagonaalialuse elemendi indeks on väiksem kui 1, on selle elemendi mõjul efektiivsus alanenud – st selle elemendi puhul võib majandustegevuse efektiivsuse üldises tõusus täheldada teatavaid disproportsioone. (Mereste 1986)

Kui maatriksi järjestamine on tehtud⁴, siis kahe võrreldava aasta kvalitatiivsete näitajate põhjal koostatakse kasvutempode keskmiste väärtuste maatriks. Selles on kvalitatiivsete näitajate suhted (näiteks: 2020 ja 2019 aasta kvalitatiivsete näitajate võrdlemisel jagame 2020. aasta kvalitatiivne näitaja 2019. aasta kvalitatiivse näitajaga).

⁴ Selle all mõistab autor *input-output* meetod.

2.4. Ettevõtte majandusliku efektiivsuse muutuse hindamine

Mereste pakutud meetodite hulgas on veel üks meetod, mis võimaldab anda hinnangu ettevõttele. Mereste on pakkunud ühe lihtsama dünaamilise järjestusülesande lahendamise viisi – leida sünteetiline efektiivsusindeks, arvutades selle korrastatud efektiivsusmaatriksi diagonaali aluste elementide muutuva struktuuri kasvuindeksite indeksitest aritmeetiline keskmine valemiga (Mereste 1987):

$$I_{Ef} = \frac{2 \sum I'}{n^2 - n} , \quad (2.1)$$

kus I' – maatriksi elementide kasvuindeksid,
 n – maatriksi elementide arv.

Sünteetilist efektiivsusindeksit saab arvutada ka geomeetrilise keskmisena järgmise valemiga:

$$I_{Ef}^G = \frac{n^2 - n}{2} \sqrt[n]{\prod I'} , \quad (2.2)$$

kus I' – maatriksi elementide kasvuindeksid,
 n – maatriksi elementide arv.

Kõigi ühes arvus väljendatud näitajate alusel saab seada mis tahes majandusüksusi objektiivsesse järjekorda nende tootmise majandusliku efektiivsuse muutumise suhtelise intensiivsuse ehk tempo järgi. Valemid 2.1 ja 2.2 annavad põhimõtteliselt ühesuguseid tulemusi. Kõigi näitajate ühine omadus on põhinemine efektiivsusmaatriksil ja seetõttu ka võimalus erinevusi efektiivsustasemetes muutumises maatriksi andmetel detailsemalt dešifreerida. (Mereste 1987)

Käesolevas töös autor kasutab sünteetilise efektiivsusindeksi arvutamiseks geomeetrilisele keskmisele tuginevat valemit 2.2. Aritmeetilise keskmise valimi kasutamisel võib saada ebaloogilisi tulemusi. Kasvutempo konstantse väärtuse korral sõltub lähtenäitaja mõju sünteetilise efektiivsusindeksi väärtusele selle asukohast algparameetrite korrastatud reas ja lähtenäitajae koguarvust. (Альвер 1989, 65-76), (Тинитс 1985, 123–127)

3. ETTEVÕTETE EDUKUSE SENIKASUTATUD MEETODITE JA SIDUSANALÜÜSIL PÕHINEVA METOODIKA VÕRDLOS

3.1. Äripäev TOP 100 ja EAS-i konkurentsivõime edetabeli võrdlus

Analüüsimiseks on võetud kolm esimest ettevõtet igast tabelist (Äripäev TOP 100 ja EAS-i konkurentsivõime „Suurettevõtete“ edetabelitest). Tabel 1 näitab ettevõtete kohta edetabelites.

Tabel 1. Eesti edukamate ettevõtete kohad edetabelites

Ettevõtte nimetus	Koht Eesti Ettevõtete Konkurentsivõime Edetabelis „Suurettevõtted“	Koht Äripäev TOP 100 edetabelis
Eesti Gaas AS	1	6
Merko Ehitus AS	2	37
Tavid AS	3	53
LHV Group AS	-	1
Admiral Markets AS	-	2
Eesti Loto AS	-	3

Allikas: autori koostatud lisades 1 ja 2 toodud andmete alusel

Tabelist 1 on näha, et ettevõtete asukohad edetabelites erinevad, kuid Äripäeva kolm esimest ettevõtet üldse puuduvad Eesti konkurentsivõime edetabelis „Suurettevõtted“.

Efektiivsusmaatriksi alusel võrdleb autor Äripäev TOP 100 Eesti edukamate ettevõtete edetabelit ja Konkurentsivõime „Suurettevõtted“ edetabelit aastatel 2020. ja 2019. Maatriksi koostamisel kasutatakse kvantitatiivseid lähtenäitajaid, mille abil pärast saab arvutada kvalitatiivsed näitajad. Maatriksis kasutatavad andmed võetakse ettevõtete finantsaruannetest.

Ettevõtete Konkurentsivõime „Suurettevõtted“ edetabeli ja Äripäev TOP 100 „Eesti edukamad ettevõtted“ edetabeli koostamiseks kasutatakse erinevaid koostamismetoodikaid (kasutatakse

erinevaid kvantitatiivseid näitajaid). Seega sai koostatud kaks võtmemaatriksit: kuue kvantitatiivse lähtenäitajaga ja viie kvantitatiivse lähtenäitajaga.

Eesti Ettevõtete Konkurentsivõime Edetabelis kasutatakse järgmisi kvantitatiivseid näitajaid: müügitulu, aruandeaasta puhaskasum, töötajate arv, töötasu, vara ja omakapital. Kõik näitajad on eurodes, välja arvatud näitaja „Töötajate arv“ (see on inimeste arv). Mainitud andmete põhjal koostas autor järgmise võtmemaatriksi:

Tabel 2. Eesti Ettevõtete Konkurentsivõime Edetabeli võtmemaatriks

Näitaja	Puhaskasum (P)	Müügitulu (S)	Töötasu (W)	Omakapital (C)	Vara (A)	Töötajate arv (E)
Puhaskasum (P)	1					
Müügitulu (S)	P/S Müügitulu puhaskasumiga	1				
Töötasu (W)	P/W Töötasu puhaskasumiga	S/W Töötasu müügituluga	1			
Omakapital (C)	P/C Omakapitali puhaskasumiga	S/C Omakapitali müügituluga	W/C Omakapitali töötasuga	1		
Vara (A)	P/A Vara puhaskasumiga	S/A Vara müügituluga	W/A Vara töötasuga	C/A Vara Omakapitaliga	1	
Töötajate arv (E)	P/E Töötajate arv puhaskasumiga	S/E Töötajate arv müügituluga	W/E Töötajate arv töötasuga	C/E Töötajate arv omakapitaliga	A/E Töötajate arv varaga	1

Allikas: autori koostatud lisades 1 toodud andmete alusel

Äripäev TOP 100 „Eesti edukamad ettevõtted“ tabelis kasutatakse järgmisi kvantitatiivseid näitajaid: ärikasum, müügitulu, töötasu, vara ja töötajate arv. Nende näitajate põhjal sai koostatud järgmine võtmemaatriks:

Tabel 3. Äripäev TOP 100 „Eesti edukamad ettevõtted“ võtmemaatriks

Näitaja	Ärikasum (P)	Müügitulu (S)	Töötasu (W)	Vara (A)	Töötajate arv (E)
Ärikasum (P)	1				
Müügitulu (S)	P/S Müügitulu ärikasumi-rentaablus	1			
Töötasu (W)	P/W Töötasu ärikasumi-rentaablus	S/W Töötasu müügi-siduvus	1		
Vara (A)	P/A Vara ärikasumi-rentaablus	S/A Vara müügi-siduvus	W/A Vara töötasu-siduvus	1	
Töötajate arv (E)	P/E Tööjõu ärikasumi-rentaablus	S/E Tööjõu müügi-siduvus	W/E Tööjõu töötasu-siduvus	A/E Tööjõu vara-siduvus	1

Allikas: autori koostatud lisades 2 toodud andmete alusel

Võrreldes kahte efektiivsuse võtmemaatriksit, on näha, et konkurentsivõime edetabeli koostamiseks kasutati rohkem näitajaid, millest võib teha järelduse, et konkurentsivõime edetabel on detailsem ja põhjalikum kui Äripäeva TOP 100 edetabel.

Kui kahe aasta jaoks on efektiivsusmaatriksid koostatud, siis järgmine samm on kasvutempomaatriksi koostamine. Kasvutempomaatriks, nagu eelnevalt mainitud, moodustatakse kvalitatiivsete näitajate omavahelistest suhetest, käesoleva töö puhul 2020. aasta kvalitatiivsete näitajate suhetest 2019. aasta kvalitatiivsetesse näitajatesse. Arvutatud näitajad kasvutempomaatriksis näitavad detailselt, kus ettevõttel on probleemid või vastupidi – millises valdkonnas on asjad paremad. Näiteks peaks pöörama tähelepanu neile näitajatele, mis väärtus on alla 1. See võib tähendada, et selles valdkonnas asjad ei lähe eriti hästi. Kasvutempomaatriksi alusel arvutatakse sünteetiline efektiivsusindeks, mis annab hinnangu ettevõttele kui terviklikule süsteemile.

3.2. Äripäev TOP 100 ja EAS-i konkurentsivõime edetabeli maatriksmodelleerimine

Lisad 9, 10, 11, 12, 13, 14 on konkurentsivõime edetabeli ja Äripäeva TOP 100 edetabeli kuue ettevõtte efektiivsusmaatriksid. Efektiivsusmaatriksite all järgnevad kasvutempomaatriksid ja ettevõtete sünteetilised efektiivsusnäitajad. Järgmises tabelis on toodud ettevõtete sünteetilised efektiivsusindeksid:

Tabel 4. Ettevõtete sünteetilised efektiivsusnäitajad

Ettevõtte nimi	Sünteetiline näitaja kuue kvantitatiivse näitaja alusel	Sünteetiline näitaja viie kvantitatiivse näitaja alusel	Konkurentsivõime edetabeli järjekord	Äripäeva edetabeli järjekord
Eesti Gaas AS	1,038	1,067	1	6
Merko Ehitus AS	1,029	1,052	2	37
Tavid AS	1,011	1,046	3	53
LHV Group AS	1,019	1,046	–	1
Admiral Markets AS	1,093	1,184	–	2
Eesti Loto AS	1,034	1,064	–	3

Allikas: autori koostatud lisades 9, 10, 11, 12, 13, 14 toodud andmete alusel

Eesti Gaas AS asub konkurentsivõime edetabelis esimesel kohal ja ettevõtte sünteetiline indeks kuue kvantitatiivse näitaja järgi 1,038 on suurim kolme ettevõtte hulgas. Teine on Merko Ehitus AS sünteetilise efektiivsusindeksiga 1,029 ja kolmas Tavid AS, mille sünteetiline efektiivsusindeks on 1,011. Tabelis 4 on näha, et konkurentsivõime edetabeli järjestus on koostatud korrektselt ja ettevõtete kohad ei ole muutunud pärast maatriksmeetodi kasutamist.

Eesti Gaasi AS-i puhul kuue kvantitatiivse näitaja alusel koostatud maatriksi järgi (Lisa 9) on kaks näitajat väiksemad, kui 1. Need on vara omakapitalisiduvus 0,991 ja tööjõu omakapitalisiduvus 0,994. Seda võib põhjendada omakapitali aeglasema kasvuga, võrreldes varude ja töötajate arvuga.

Eesti Gaas AS-i tegevusaruanne järgi 2020. aasta esimene poolaasta ettevõtte jaoks oli kahanevas faasis. Põhjuseks olid soe 2019/2020 talv ja Covid-19 levik, millega seoses kogunõudlus ajutiselt vähenes. Aasta teine pool maagaasi hind tõusis. Samuti mõjutas naftahinna tõusu ja LNG kallinemine ning gaasivoogude ümbersuunamine Aiasse. Maagaasi nõudlus on vähenenud suve jooksul, kuna piirangute kehtestamine pidurdasid majandustegevust kogu maailmas. 2020. aasta lõpus olukord paranes külma ilma pärast, kütte nõudlus on suurenenud. (Eesti Gaas 2020)

Merko Ehitus AS-i esimehe sõnul: „Oli 2020. aasta Merko Ehitus AS-le edukas.“ (Merko 2020). Merko puhaskasum 2020. aastal suurenes 6 013 tuh. euro võrra ja omakapital kasvas 14,5% võrra võrreldes 2019. aastaga. Vaatamata sellele on Merko teised näitajad kahanenud. Kui vaadata kasvutempomaatriksit (Lisa 10), siis töötasu müügisiduvus 0,993, omakapitali müügisiduvus 0,826, omakapitali tööjõusiduvus 0,832 ja tööjõu varasiduvus 0,978 on väiksemad, kui 1, see tähendab need näitajad on kahanevad. Merko tööjõukulu 2020. aastal oli 36,4 miljonit eurot, mis on 2,6% vähem kui aasta varem ja töötajate arv on vähenenud 48 inimese võrra. Merko müügitulu oli 2020. aastal 10 861 euro võrra väiksem, kui 2019. aastal, koguvara kahanes 24 912 eurot võrra. Nõrgad kohad tekkisid näitajate ebaproportsionaalse kasvutempo või kahanemise tõttu. Olgu märgitud, et näitajate ebaproportsionaalsus viitab süsteemis esinevatele hälvetele. Edetabelite koostamisel ei võeta arvesse sugugi kõiki ettevõtte näitajaid. Sellepärast disproportsioon tekib seal, kus seosparameeter puudub.

Merko majandusaasta aruandes võib järeldada, et haigus Covid-19 ja selle leviku piiramiseks rakendatud meetmed on mõjutanud ettevõttele kõige rohkem. „Koos majanduslangusega tõusis töötuse määr peaaegu kõikjal, ulatudes IV kvartalis 7,3%-ni. Erasektori nõudlus oli ka languses, kuna suur hulk uusi kaubandus- ja büroopindu oli juba ehitatud. Samuti eluasemete hinnad on viimastel aastatel tõusnud üsna ühtlases tempos igas Balti riigis, kuigi see on toimunud sama tempo kui sissetulekute kasv.“ (Merko 2020)

Tavid AS ettevõtte põhitegevusalaks on makseteenused ja valuutavahetus. Covid-19 viiruse levikust tingitud tervisekriisist põhjustatud liikumiskiirangute ja üldise majanduslanguse tõttu kahanes valuutavahetusest saadud tulu. Tavid AS-i kasvutempomaatriksi (Lisa 11) nõrgad kohad on seotud peamiselt puhaskasumi ja töötasuga. 2020. aastal teenis Tavid AS puhaskasumit 8,24 miljonit eurot, mis on võrreldes eelmise aasta tulemiga 1,45 miljoni euro võrra väiksem (15% kahanemine). 2020. aastal töötasu oli 8,17 miljonit eurot, võrreldes eelmise aastaga 1,94 miljoni euro võrra suurem. Töötajate arv suurenes 9 inimese võrra, seega töötasu suurenes. Kahanes ka varude omakapitalisiduvuse näitaja, mis moodustas 0,948. 2020. aastal Tavid AS-i omakapital oli 55 miljonit eurot, võrreldes 2019. aastaga suurenes 4,48 miljonit euro võrra. 2020. aastal oli vara 64 miljonit eurot, võrreldes 2019. aastaga suurenes 8,19 miljoni euro võrra. Omakapitali ja vara näitajatel on ebaproportsionaalne kasvutempo, see põhjustab varude omakapitalisiduvuse näitaja kahanemist. Vaadates täpsemalt Tavid AS-i varudele (Lisa 5), siis on näha, et vara järsk kasv on seotud kulla ja hõbeda investeringuga. Aastal 2020. investeringukuld koostas 25 136 tuhat eurot,

mis on 8 223 tuhande euro suurem, kui eelmisel aastal. Hõbe koostas 2020. aastal 3 171 tuhat eurot, see on 1 881 tuhande euro suurem, võrreldes eelmise aastaga.

Kuue kvantitatiivse näitaja alusel oli koostatud kasvutempomaatriks Äripäeva edetabeli kolme esimese parima ettevõtte kohta, kuid neid konkurentsivõime edetabelis ei ole. LHV Group AS sünteetiline indeks kuue kvantitatiivse näitaja järgi on 1,019. Admiral Markets AS mis, asub teisel kohal Äripäeva edetabeli sünteetiline indeks kuue kvantitatiivsete näitaja järgi on 1,093 ja Eesti Loto AS-il on 1,034. Ettevõtete sünteetiliste näitajate järgi on näha, et järjekord on muutunud, võrreldes Äripäeva edetabeliga. Arvestades saadud sünteetiliste efektiivsusindeksitega, võtab esimese koha Admiral Markets AS, teine on Eesti Loto AS ja kolmas LHV Group AS. Detailsemalt vaadates ettevõtete kasvutempomaatriksit, võib leida järjekorra muutumise põhjused.

LHV Group AS kasvutempomaatriksi järgi (kuue kvantitatiivse näitaja alusel) nõrgad kohad on seotud varaga. Aasta jooksul kõik LHV näitajad suurenesid, seda võib näha ka kasvutempomaatriksis (Lisa 12). Kõige rohkem näitajatest on suurenenud vara. 2020. aastal oli vara 4 971 miljonit eurot, see on 1 939 miljoni euro võrra rohkem, kui eelmisel aastal. Põhjendavad seda suurenenud võlgnevused keskpangalt, ning laenu ja ettemaksed klientidele, mida võib ka näha LHV Group AS bilansis (Lisa 6).

Esimese koha sünteetilise efektiivsusindeksi järgi (kuue kvantitatiivse näitaja alusel) (Tabel 4) sai Admiral Markets AS. 2020. aastal Admiral Markets AS puhaskasum ulatus 20,3 miljoni euroni, mis on 340% rohkem kui aasta varem 4,6 miljonit eurot. Puhaskasumi järsk tõus on näidatud kasvutempomaatriksis (Lisa 13), kus kõik kvalitatiivsed näitajad, mis on seotud puhaskasumiga, asuvad vahemikus 2-4. Vaatamata sellele võib kasvutempomaatriksis näha ka näitajaid arvvaartusega alla 1. Omakapitali töötasusiduvus on 0,736, varude töötasusiduvus on 0,723 ja varude omakapitalisiduvus on 0,982. 2020. aastal omakapital moodustas 57,7 miljonit eurot ja vara 71,4 miljonit eurot, iga näitaja suurenes peaaegu 50% võrra. Töötasu 2020. aastal oli 7,7 miljonit eurot, mis on 0,7 miljonit eurot suurem, võrreldes eelmise aastaga. Töötasu kasvas 9% võrra, mis on äärmiselt vähe, võrreldes omakapitali ja vara kasvuga. Admiral Markets AS-i põhitegevusala on kauplemise teenuse ja investeerimisteenuste pakkumine tava-, professionaalsetele ning institutsionaalsetele klientidele. Kasumi tõusu võib põhjendada klientide arvu suurenemisega. „Grupi aktiivsete klientide arv kasvas 2020. aastal kuni 48 341-ni, 2019. aastal oli 24 148 aktiivset klienti. Grupiga liitus aasta jooksul üle 28 475 uue kliendi.“ (Admiral 2020)

Sünteesilise efektiivsuseindeksi järgi (kuue kvantitatiivse näitaja alusel) on Eesti Loto AS Äripäeva edetabelis kolmandal kohal. Kasvutempomaatriksis on kolm näitajat alla 1 (Lisa 14). Omakapitali töötasusiduvus on 0,886, varude töötasusiduvus on 0,885 ja vara omakapitalisiduvus 0,998. Omakapital ja vara 2020. aastal moodustasid vastavalt 15 ja 20 miljonit eurot, mis on 2,19 ja 2,96 miljonit eurot suurem, kui 2019. aastal. Omakapital ja vara suurenesid võrdselt 17% võrra. Töötasu tõusis 4% võrra, võrreldes 2019. aastaga. 2019. aastal oli töötasu 2,29 miljonit eurot, 2020. aastal 2,38 miljonit eurot. AS Eesti Loto tegevusalaks on loteriide korraldamine. 2020. aasta loteriide müügitulu oli 77 miljonit eurot, see suurenes 2019. aasta müügituluga võrreldes 28% võrra. Kasum 2020. aastal oli 12 miljonit eurot, suurenes 2019. aasta kasumiga võrreldes 54% võrra. Mitmeid tegevusvaldkondi mõjutas tervisekriis ülimalt negatiivselt, kuid Eesti Loto AS-i 2020. aasta tulemustele Covid-19 olulist negatiivset mõju ei avaldunud. Kuid tervisekriisiga seotud piirangud põhjustavad müügilangust füüsilises kanalis (edasimüütjate juures). Enim puutus sellega kokku kiirloterii müük, mis müüakse peamiselt füüsilise kanaliga⁵. Klassikalised loteriid viidi läbi e-kanali kasutamisega füüsilise kanali alternatiiviks. (Eesti Loto 2020)

Vaadates ettevõtete tulemusi, võib näha proportsionaalselt kahanevaid näitajaid, mis on seotud peamiselt tööjõukuluga, omakapitaliga, varaga ja töötajate arvuga. Ettevõtte finantsaruandes puudutakse teemat Covid-19 mõju ettevõttele. Sellest võib teha järelduse, et nende näitajate vähenemine ei seondu ettevõtete põhitegevusega, vaid peamiselt mõjutas seda maailma Covid-19 kriisi olukord.

Sünteesilised näitajad (viie kvantitatiivse näitaja alusel) näitavad sarnaseid tulemusi. Äripäeva võtmemaatriksi järgi Konkurentsivõime edetabeli järjekord ei ole muutunud (Tabel 4). Sünteesilised näitajad viie kvantitatiivse näitaja järgi on järgmised: Eesti Gaas AS-il 1,067, Merko Ehitus AS-il 1,052 ja Tavid AS-il 1,046. Võrreldes sünteesilise näitaja kuue kvantitatiivse näitaja alusel, Eesti Gaas AS-i sünteesiline näitaja suurenes 3% võrra, Merko Ehitus AS-i sünteesiline näitaja suurenes 2% võrra ja Tavid AS-i näitaja suurenes 3% võrra.

Eesti Gaas AS-i (viie kvantitatiivse näitaja) maatriks on ülihea, kuna näitajad arvvaartusega alla 1 puuduvad (Lisa 9). Nõudluse suurenemisega, suurenes 2020. aastal müügitulu, see oli 182,3 miljonit eurot. 2020. aastal müügitulu suurenes 17%, võrreldes eelmise aastaga. Kõige suurem maatriksi näitaja oli seotud ärikasumiga, mis 2020. aastal oli 20,2 miljonit eurot, mis võrreldes

⁵ Füüsilise kanali all Eesti Loto AS-i majandusaasta aruandes on mõeldud tavalised poed, kus müüakse loteriid.

eelmise aastaga suurenes 48% võrra. Viie kvantitatiivse näitaja maatriksis kasutatakse ühe näitaja vähem. See tähendab, et viie kvantitatiivse näitajaga maatriks ei kata mõnda ettevõtte tegevusvaldkonda, mis viitab ebakorrektsel tulemusele.

Merko Ehitus AS-i puhul (viie kvantitatiivse näitaja maatriksis) on kaks näitajat arvvaartusega alla 1 (Lisa 10). Need on töötasu müügisiduvus 0,993 ja tööjõu varasiduvus 0,978. Merko kasvutempomaatriksist on näha, et kõige suuremad näitajad on seotud ärikasumiga, kuna ärikasum suurenes 20% võrra, võrreldes eelmise aastaga. 2020. aastal ärikasum oli 24,4 miljonit eurot, mis on 4,1 miljoni euro võrra suurem, kui eelmisel aastal. 2020. aastal müügitulu oli 315,9 miljonit eurot, mis on 3% võrra vähem, kui eelmisel aastal. Ärikasumi suurenemine on tingitud kulude vähenemisest. Viie kvantitatiivse näitaja maatriksi järgi on näha ainult tööjõukulud, mis 2020. aastal vähenesid 3% võrra, võrreldes eelmise aastaga. Kui vaadata Merko kasumiaruandeid (Lisa 4), siis suuresti on vähenenud müüdud kaupade maksumus. 2020. aastal müüdud kaupade maksumus oli 272,1 miljonit eurot, mis on 19,8 miljoni euro võrra vähem, kui eelmisel aastal.

Tavid AS-i puhul (viie kvantitatiivse näitaja maatriksi) on neli näitajat arvvaartusega alla 1 (Lisa 11). Varude töötasusiduvus 0,892 ja tööjõu töötasusiduvus 0,986, need olid ka kuue kvantitatiivse näitaja maatriksis. Ülejäänud kaks on: müügitulu ärikasumirentaablus 0,665 ja vara ärikasumirentaablus 0,952. 2020. aastal ärikasum oli 12 miljonit eurot, mis on 9% suurem, kui eelmisel aastal. Ärikasumi kasv on peamiselt seotud müügitulu suurenemisega. Müügitulu oli 2020. aastal 345,5 miljonit eurot, see on 64% suurem, võrreldes eelmise aastaga. Ärikasumi ja vara suhe on ka väiksem kui 1. 2020. aastal vara oli 63,2 miljonit eurot, võrreldes eelmise aastaga 8,1 miljoni euro suurem. 2020. aastal vara suurenes 15% võrra, see on 6% suurem, kui ärikasumi suurenemist.

Viie kvantitatiivse näitaja alusel sünteetilised näitajad Äripäeva ettevõtete puhul on muutunud. LHV Group AS-i sünteetiline näitaja on 1,046, Admiral Markets AS-i on 1,184 ja Eesti Loto AS-i on 1,064. Võrreldes kuue kvantitatiivse näitaja sünteetilise näitajaga, LHV Group AS-i ja Eesti Loto AS-i sünteetilised näitajad, mõlemad suurenesid 3% võrra ja Admiral Markets AS -i sünteetiline näitaja suurenes 8% võrra. Äripäeva ettevõtete järjekord viie kvantitatiivse näitaja alusel on ka muutunud. Järjekord on sama, nagu kuue kvantitatiivse näitajate järgi. Esimene koht Admiral Markets AS, teine on Eesti Loto AS ja viimane – LHV Group AS.

LHV Group AS-i viie kvantitatiivse lähtenäitaja maatriksis on kolm näitajat arvvaartusega alla 1 (Lisa 12). Kaks neist on samad, nagu kuue kvantitatiivse näitajaga maatriksis: vara müügisiduvus 0,878 ja vara töötasusiduvus 0,757. Veel üks näitaja oli alla 1: vara ärikasumirentaablus 0,947. Müügitulu oli 2020. aastal 88,3 miljonit eurot ja suurenes 44% võrra, võrreldes eelmise aastaga. Ärikasum oli 2020. aastal 48,6 miljonit eurot, mis on 55% suurem, kui eelmisel aastal. Nagu eelnevalt oli mainitud, nõrgad kohad ilmuvad peamiselt vara suhtega. 2020. aastal vara suurenes 64% võrra, võrreldes eelmise aastaga.

Admiral Markets AS-i (viie kvantitatiivse lähtenäitajaga) kasvutempomaatriksis on ühe näitaja arvvaartuse väiksem kui 1 (Lisa 13). Kuue kvantitatiivse lähtenäitajaga kasvutempomaatriksi järgi: varu töötasusiduvus 0,723. Nagu eelnevalt oli mainitud, 2020. aastal müügitulu suurenes 103% võrra võrreldes eelmise aastaga. See on põhjendatav klientide arvu suurenemisega. Seega 2020. aastal oli ärikasum 20,5 miljonit eurot, mis on 15,6 miljoni euro võrra suurem, kui eelmisel aastal. Viie kvantitatiivse näitaja maatriksis on ülihead näitajad seotud ärikasumiga ja asuvad vahemikus 2-4.

Eesti Loto AS-i (viie kvantitatiivse näitaja) kasvutempomaatriksi järgi on vara töötasusiduvus 0,885 (Lisa 14). See on üks näitaja arvvaartusega alla 1. Nagu eelnevalt mainitud, oli 2020. aastal vara suurenemine 17%, võrreldes eelmise aastaga ja töötasu suurenes 4%. Nende kasvutempod on erinevad, ning sellepärast vara ja töötasu suhe annab näitaja väärtuse alla 1. Müügitulu 2020. aastal oli 77,5 miljonit eurot, see on 27% suurem, kui eelmisel aastal. Ka ärikasum suurenes 2020. aastal – 2020. aastal oli ärikasum 14,2 miljonit eurot, võrreldes eelmise aastaga 4,2 miljoni euro võrra suurem.

3.3. Järeldused ja ettepanekud

Tabelis 4 on toodud ettevõtete sünteetilised efektiivsusnäitajad ning järjestus Konkurentsivõime edetabelis ja Äripäeva edetabelis. Tabeli 4 teises tulbas on esitatud sünteetiline efektiivsusnäitaja kuue kvantitatiivse näitaja alusel. Konkurentsivõime edetabeli esimese kolme ettevõtte järjekord langeb kokku nende sünteetilise efektiivsusnäitaja arvutatud kuue kvantitatiivse näitaja alusel järjekorraga. See tähendab, et konkurentsivõime edetabeli kohad on õigesti jaotatud. Võrreldes Äripäeva edetabelit arvutatud kuue kvantitatiivse näitaja alusel sünteetilise näitaja järjestusega, on

näha, et nende järjekord on muutunud. Seda võib põhjendada sellega, et Äripäeva edetabel on koostatud väheste, omavahel seostamata näitajate kasutamisega.

Viie kvantitatiivse näitaja võtmemaatriks oli koostatud Äripäeva edetabeli järgi. Tabeli 4 kolmandas tulbas on toodud arvutatud viie kvantitatiivse näitaja alusel sünteetilised näitajad. Viie kvantitatiivse näitaja alusel arvutatud sünteetilised näitajad annavad sama järjestuse, nagu sünteetilised näitajad kuue kvantitatiivse näitaja alusel. Konkurentsivõime edetabeli ettevõtete järjekord ei ole muutunud, aga Äripäeva edetabeli ettevõtete järjekord muutus.

Vaadates Tabeli 4 viimast tulpa, on näha Äripäeva edetabeli ettevõtete järjekord, kust võib vaadata täiesti erinevad kohad edetabelis. Näiteks LHV Group AS asub Äripäeva edetabelis esimesel kohal, sünteetilise indeksiga (viie kvantitatiivse näitaja alusel) 1,046. Sama sünteetiline indeks on Tavid AS-il, kuid Tavid AS asub Äripäeva edetabelis 53 kohal. Eesti Loto AS, mille sünteetilise indeks (viie kvantitatiivse näitaja alusel) on 1,064, asub Äripäeva edetabeli järgi kolmandal kohal. Kõige lähim Äripäeva edetabelis Eesti Loto AS-le, kuuendal kohal asub Eesti Gaas AS, sünteetilise indeksiga 1,067. Tundub, et Tavid AS-i ja LHV Group AS-i puhul on jaotus ebakorrektnene, kuna Eesti Loto AS-i ja Eesti Gaas AS-i sünteetilised näitajad vastavad oma kohale Äripäeva edetabelis. Sellist disproportsionaalset Tavid AS-i ja LHV Group AS-i jaotust võib selgitada valede andmete võtmisega. Tavid AS-i kasumiaruandes on 2020. aasta ärikasum 12 041 tuhat eurot, Äripäeva edetabeli järgi on võetud kasum majandustegevusest, mis on 10 729 tuhat eurot. Vead olid ka mõnede ettevõtete majandusaasta aruannetes, kus tihti kasutati terminit "käive", kuid kasumiaruannetes ja teistes lisades kasutati terminit "müügitulu".

Samuti on igal ettevõttel oma tegevusvaldkond. Võrrelda meelelahutuse-, ehituse- või finantsvaldkonnad ettevõtteid ei ole päris korrektne, kuigi Uno Mereste loodud maatriksi analüüs seda teatud määral võimaldab.

Käesolevas töös olid koostatud kaks võtmemaatriksit: Eesti Ettevõtete Konkurentsivõime Edetabeli võtmemaatriks (kuue kvantitatiivse lähtenäitaja alusel) ja Äripäev TOP 100 „Eesti edukamad ettevõtted“ võtmemaatriks (viie kvantitatiivse lähtenäitaja alusel). Kuue kvantitatiivse lähtenäitajaga võtmemaatriksis kasutati järgmisi näitajaid: puhaskasum, müügitulu, töötasu, omakapital, vara, töötajate arv. Viie kvantitatiivse näitajaga võtmemaatriksi näitajad olid: ärikasum, müügitulu, töötasu, vara, ning töötajate arv. Erinevus on omakapitali näitaja puudumine viie kvantitatiivse lähtenäitajaga võtmemaatriksis ja puhaskasumi näitaja asendamine ärikasumi

näitajaga. Nende näitajate muutmisega kaasnes viie kvantitatiivse näitaja alusel arvatud sünteetiliste efektiivsusindeksite suurem arvvaartus, võrreldes kuue kvantitatiivse näitaja alusel arvatud sünteetiliste efektiivsusindeksitega.

Täpsema hinnangu annab kuue kvantitatiivse lähtenäitaja alusel arvatud sünteetiline näitaja. Viiel kvantitatiivsel lähtenäitajal põhinev võtmemaatriks ei hõlma ettevõtte kõiki valdkondi, ning annab ettevõttele ebatäpsema hinnangu. Viie kvantitatiivse näitaja alusel koostatud efektiivsusmaatriksi järgi pole võimalik määratleda kõiki ettevõtte nõrku kohti. Sellest võib teha järelduse, et Konkurentsivõime edetabeli meetodika ja ettevõtete järjestuse reeglid on usaldusväärsemad, võrreldes Äripäeva edetabeli omadega.

Ettepanekud edetabelite koostajatele:

1. Edetabeli koostamisel kasutada rohkem lähtenäitajaid, et katta ja analüüsida ettevõtete kõiki valdkondi.
2. Kasutada Uno Mereste efektiivsusmaatriksit ja sünteetilist efektiivsusindeksit, kuna see meetodika sobib kõigi ettevõtete jaoks ja annab kõige usaldusväärsema hinnangu.
3. Uno Mereste sidusanalüüsi meetodika rakendamisel, arvutada sünteetilist indeksit geomeetrilise keskmisena.
4. Võtta hoolikalt andmeid ettevõtete finantsaruannetest ja kontrollida ka üle, sest algul ühe vea tekkimine, võib põhjustada kogu ettevõttele vale hinnangu.

KOKKUVÕTE

Bakalaureusetöö eesmärk oli selgitada välja, kuidas toimub Eestis edukamate ettevõtete edetabelite koostamine ning kas oleks mõttekas selleks kasutada akadeemik Uno Mereste majandusliku efektiivsuse hindamise maatrikskontseptsioonil tuginevat kompleksanalüüsi ehk sidusanalüüsi meetodikat ja selles sisalduvat üldistavat efektiivsusnäitajat (efektiivsusindeksit).

Analüüsiks võeti kolm ettevõtet Äripäev TOP 100 „Eesti edukamad ettevõtted“ edetabelist ja Eesti Ettevõtete Konkurentsivõime „Suuretevõtted“ edetabelist. Iga edetabeli koostamisel kasutati erinevaid näitajaid. Äripäeva edetabeli koostamisel kasutatud näitajad on järgmised: ärikasum, müügitulu, töötasu, vara ja töötajate arv. Nendele tuginedes oli koostatud viie kvantitatiivse näitaja võtmemaatriks. Ettevõtete Konkurentsivõime edetabeli koostamiseks kasutatakse järgmisi kvantitatiivseid näitajaid: müügitulu, aruandeaasta puhaskasum, töötajate arv, töötasu, vara ja omakapital. Seega oli koostatud kuue kvantitatiivse näitaja võtmemaatriks. Iga ettevõtte jaoks oli koostatud kahte võtmemaatriksi (viie ja kuue kvantitatiivse näitaja alusel). Võtmemaatriksid olid koostatud 2019. ja 2020. aasta kohta ning nende suhe andis kasvutempomaatriksi. Kasvutempomaatriksi abil arvutati sünteetilised efektiivsusindeksid. Sünteetiline efektiivsusindeks omakorda võimaldas anda üldise hinnangu ettevõttele, kui tervikule süsteemile. Sünteetilise efektiivsusindeksi abil võrreldi ka ettevõtete kohti edetabelites.

Ettevõtte sünteetilise efektiivsusindeksi arväärtus võib olla suurem kui 1 või väiksem kui 1. Sünteetiline efektiivsusindeks, mille arväärtus on suurem kui 1, näitab, et ettevõtte toimib efektiivselt (tõhusalt). Kui ettevõtte sünteetilise efektiivsusindeksi arväärtus on väiksem kui 1, siis on selle ettevõtte majandustegevuses esineb disproportsioon. Ettevõtte probleemseid (nõrku) kohti saab tuvastada kasvutempomaatriksis ja kiiresti kindlaks teha põhjuse. Ettevõtete paigutus edukuse tabelis on suurimast sünteetilisest efektiivsusindeksist väiksemani. See tähendab, et kui ettevõttel on kõrge sünteetilise efektiivsusindeks, siis on ettevõtte tipus.

Konkurentsivõime edetabeli järgi on kolme ettevõtte järjekord järgmine: esimene on Eesti Gaas AS, teine Merko Ehitus AS ja kolmas Tavid AS. Nende ettevõtete kohta olid arvutatud sünteetilised efektiivsusindeksid. Viie ja kuue kvantitatiivse näitaja alusel arvutatud sünteetilised efektiivsusindeksid langevad kokku Konkurentsivõime edetabeli järjekorraga. See tähendab, et konkurentsivõime edetabeli kohad on õigesti jaotatud.

Äripäeva edetabelis on esimene koht LHV Group AS, teine Admiral Markets AS ja kolmas Eesti Loto AS. Sünteetilised efektiivsusindeksid viie ja kuue kvantitatiivse näitaja alusel on ettevõtete järjekorda muutunud. Sünteetiliste efektiivsusindeksite järgi on uus järjekord järgmine: esimene on Admiral Markets AS, teine Eesti Loto AS ja kolmas LHV Group AS. Tasub märgata Äripäeva edetabeli koostamise puudused. Tavid AS-i kasumiaruandes on 2020. aasta ärikasum 12 041 tuhat eurot, Äripäeva edetabeli järgi on võetud kasum majandustegevusest, mis on 10 729 tuhat eurot. See viga põhjustas Tavid AS-i ja LHV Group AS-i disproportsionaalset jaotust. LHV Group AS asub Äripäeva edetabelis esimesel kohal, sünteetilise efektiivsusindeksiga (viie kvantitatiivse näitaja alusel) 1,046. Sama sünteetiline efektiivsusindeks on Tavid AS-il, kuid Tavid AS asub Äripäeva edetabelis 53 kohal. Vead olid ka mõnede ettevõtete majandusaasta aruannetes, kus tihti kasutati terminit "käive", samas kui kasumiaruannetes ja teistes lisades kasutati terminit "müügitulu".

Selgelt on näha, st täpseima hinnangu annab sünteetiline näitaja kuue kvantitatiivse näitaja alusel. Viie kvantitatiivse näitaja alusel moodustatud võtmemaatriks ei kata ettevõtte kõiki valdkondi, mis mõjutab ettevõttele antavat hinnangut. Viie kvantitatiivse näitaja alusel võtmemaatriksi järgi pole võimalik määratleda kõiki ettevõtte nõrku kohti. Sellest võib teha järelduse, et Konkurentsivõime edetabeli meetoodika ja ettevõtete järjestuse reeglid on usaldusväärsemad, võrreldes Äripäeva edetabeliga.

Nagu eelpool mainitud, Äripäeva ja Konkurentsivõime edetabel erinesid lähteandmete valiku poolelt. Erinevus on puhaskasumi näitaja asendamine ärikasumi näitajaga ja omakapitali näitaja puudumine viie kvantitatiivse näitaja võtmemaatriksis. Näitajate muutmisega, võib märgata, et sünteetilised näitajad viie kvantitatiivse näitaja alusel on suuremad, kui sünteetilised näitajad, mis on arvutatud kuue kvantitatiivse näitaja alusel. Sellest võib teha järeldust, et viie kvantitatiivse näitaja alusel ettevõtete sünteetilised näitajad on suurem, kuna näitajaid on vähem. Samuti igal ettevõttel on oma tegevusvaldkond. Võrrelda meelelahutuse-, ehituse- või finantsvaldkonnad ettevõtteid ei ole päris korrektne, kuigi Uno Mereste loodud analüüsi meetoodika seda teatud määral võimaldab.

Edetabelite koostamise parendamiseks on autoril järgmised ettepanekud:

1. Edetabeli koostamisel kasutada rohkem lähtenäitajaid, et katta ja analüüsida ettevõtete kõiki valdkondi.

2. Kasutada Uno Mereste efektiivsusmaatriksit ja sünteetilist efektiivsusindeksit, kuna see meetoodika sobib kõigi ettevõtete jaoks ja annab kõige usaldusväärsema hinnangu.
3. Uno Mereste sidusanalüüsi meetoodika rakendamisel, arvutada sünteetilist indeksit geomeetrilise keskmisena.
4. Võtta hoolikalt andmeid ettevõtete finantsaruannetest ja kontrollida ka üle, sest algul ühe vea tekkimine, võib põhjustada kogu ettevõttele vale hinnangu.

SUMMARY

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE MOST SUCCESSFUL COMPANIES IN ESTONIA

Alexandra Zhuravleva

The activities of each entity involve the use of different types of resources. Each resource contributes to the development of the final results of the activities through costs (Input-output approach). As a rule, difficulties in evaluating performance arise from the fact that different types of resources, costs and results have to be linked at the same time. Therefore, it is very difficult to make a general assessment of the performance of companies. The way out is to derive and calculate a full-scale generalized performance indicator that would allow a reliable and unambiguous determination of the overall level and dynamics of efficiency using a single numerical indicator. This would help companies to discover and successfully solve various management problems.

The aim of the bachelor's thesis is to find out how the rankings of the most successful companies in Estonia are compiled and whether it would be useful to use the integrated system analysis methodology and overall efficiency index), based on the matrix concept of the Estonian Academician Uno Mereste.

In bachelor's thesis the integrated system analysis methodology based on the matrix modeling of the economic efficiency and the overall efficiency index have been used. The Äripäev TOP 100 and the Estonian Companies' Competitiveness Ranking as well as their compilation methodologies have been analyzed and compared with the results obtained in the integrated system analysis. The data to be analyzed were data of the success tables of Estonian companies, which were mainly obtained from the financial statements of companies.

Three companies were taken from the Äripäev TOP 100 "Estonia's Most Successful Companies" ranking and the Estonian Companies' Competitiveness Ranking "Large Companies" ranking. Different indicators were used to compile each leaderboard. The indicators used in compiling the

Äripäev ranking were the following: operating profit, sales revenue, salaries and wages, assets and number of employees. Based on these initial data, a key matrix of five quantitative indicators was developed. The following initial quantitative indicators are used to compile the Estonian Companies Competitiveness Ranking: sales revenue, net profit, annual average number of employees, labor costs, assets and equity capital. Thus, a key matrix of six quantitative indicators was developed. Two key matrixes (based on five and six initial quantitative indicators) were developed for each company. The key matrixes were compiled for 2019 and 2020 years and their ratio provided a growth rate matrix. Overall efficiency indexes were calculated using a growth rate matrix. The overall efficiency index, in turn, made it possible to give an overall assessment to companies. The overall efficiency index was also used to compare the places of companies in the rankings.

The numerical value of a companies' overall efficiency index may be greater than 1 or less than 1. An overall efficiency index with a numerical value greater than 1 indicates that the company is operating efficiently. If the numerical value of a company's overall efficiency index is less than 1, then there is a disproportion in the business activities of that company. In the growth rate matrix, the companies' problem areas can be quickly identified. The ranking of companies in the success table is from the highest overall efficiency index to the lowest. This means that a company with a highest overall efficiency index is at the top.

According to the Competitiveness ranking, the order of the three companies is as follows: the first is Eesti Gaas AS, the second Merko Ehitus AS and the third Tavid AS. Overall efficiency indexes were calculated for these companies. The rankings based on the overall efficiency indexes calculated based on the five and six initial quantitative indicators coincide with the ranking of the Competitiveness Rankings. This means that the places in the competitiveness rankings have been distributed correctly.

The first place in the ranking of Äripäev has LHV Group AS, the second Admiral Markets AS and the third Eesti Loto AS. Overall efficiency indexes based on five and six initial quantitative indicators have changed the order of companies. According to the overall efficiency indexes, the new order is as follows: the first is Admiral Markets AS, the second is Eesti Loto AS and the third is LHV Group AS. The shortcomings of compiling the Äripäev ranking are worth noting. In the income statement of Tavid AS, the operating profit for 2020 is 12 041 thousand euros, according to the Äripäev ranking, the profit from economic activities is 10 729 thousand euros. This error

caused a disproportion between Tavid AS and LHV Group AS. LHV Group AS is in the first place in the ranking of Äripäev, with an overall efficiency index (based on five initial quantitative indicators) of 1,046. Tavid AS has the same overall efficiency index, but Tavid AS is ranked 53rd in Äripäev's ranking. There were also errors in the annual accounts of some companies, which used the incorrect term "käive" (turn), while in the income statements and other notes the correct term "müügitulu" (sales revenue) was used.

It is clear that the overall indicator calculated on the bases of the six initial quantitative indicators is the most accurate. The key matrix based on the five initial quantitative indicators does not cover all areas of the company that affect the company's assessment and therefore does not allow to identify all the company's weaknesses. It can be concluded from this that the methodology of the Competitiveness Ranking and the ranking of companies are more reliable compared to the Äripäev ranking.

As mentioned above, the rankings of Äripäev and Competitiveness differed in the choice of source data. The difference is the replacement of the net profit with the operating profit and the absence of the equity capital in the key matrix based on the five initial quantitative indicators. When changing the indicators, it can be seen that the values of the overall efficiency indexes obtained on the basis of the five initial quantitative indicators are higher than the values of the overall efficiency indexes calculated on the basis of the six initial quantitative indicators. And last but not least: every company has its own field of activities. It is not quite correct to compare companies in the entertainment, construction and financial sectors, although the methodology of analysis developed by professor Mereste allows it to some extent.

To improve the compilation of rankings, the author has the following suggestions:

1. Use more baselines when compiling the scoreboard to cover and analyze all areas of business.
2. Use professor Uno Mereste's efficiency matrix and the overall efficiency index, as this methodology is suitable for all companies and provides the most reliable estimate.
3. When applying the Uno Mereste's integrated system analysis methodology, calculate the overall efficiency index as a geometric mean.
4. Carefully take data from companies' financial statements and check them, because the occurrence of one error at a time can lead to an incorrect assessment for the entire company.

KASUTATUD ALLIKATE LOETELU

- Alver, J., Alver, L. (2016). System Integrated Approach – a New Trend in Financial Statement Analysis. *Global Conference on Business Management and Social Sciences*, 4.
- Alver, J., Alver, L. (2021). One forgotten direction of business analysis: the case of Estonia. *Journal of International Scientific Publications: Economy & Business*. Tallinn University of Technology. Volume 15, 323–335.
- Aras. G., Crowther, D. (2012). *Business strategy and sustainability* (1th ed.). Emerald Group Publishing Limited.
- Alver, J. (2015). On some new trends in financial statement analysis: the case of Estonia. *Unpublished paper*. 1-17.
- Alver J., Järve, V. (1987). Kooperatiivide töötulemuste sidusanalüüsist. *Nõukogude Eesti Kooperaator* nr 2, 25–26.
- Alver, J., Järve, V. (1989). Kooperatiivide kaubandustegevuse efektiivsuse kompleksne võrdlevanalüüs. *Nõukogude Eesti Kooperaator*, nr 2, 26–31.
- Alver, J., Startseva, E. (2011). Development of Methodology for Measuring the Business Efficiency and System Integrated Analysis in Estonia: Historical Research. *Journal of International Scientific Publications: Economy & Business*, 5, 147–159.
- Alver, J., Startseva, E. (2013). On Some Theoretical Developments and Applications of System Integrated Analysis Methodology for Evaluation of a Business Entity's Performance. *Proceedings of the Annual International Conference on Accounting and Finance*. Bangkok: Global Science and Technology Forum, 131–134.
- Admiral Markets AS majandusaasta aruanne 2020.
- Analüütika-2021*. (2021). TOP101. Kättesaadav: <https://top101.ee/analytics/2021#top-gdp>, 7. aprill 2022.
- Baran, D., Pastýr, A., Baranová, D. (2016). Financial analysis of a selected company. *Research Papers. Faculty of Materials Science and Technology in Trnava*, Vol. 24, No. 37, 73–92.
- Ettevõtluse auhind 2021*. (2021). Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse. Kättesaadav: <https://www.eas.ee/ettevotluseauhind/>, 5. aprill 2022.
- Eesti Gaas AS majandusaasta aruanne 2020.

- Ettevõtete konkurentsivõime edetabeli koostamise juhised*. Eesti Konjunktuuriinstituut. Kättesaadav: <https://www.koda.ee/sites/default/files/inlinefiles/Ettevotete%20konkurentsivoime%20METOODIKA%202021.pdf>, 5. aprill 2022.
- Eesti Loto AS majandusaasta aruanne 2020.
- Eensaar, L., Ivask, P., Johannes, T. M. (2021, 24. november). *TOP 100: parimad rühivad hooga edasi*. Kättesaadav: <https://www.aripaev.ee/top/2021/11/24/top-100-parimad-ruhivad-hooga-edasi>, 6. aprill 2022.
- Firmast*. (2021). Äripäev. Kättesaadav: <http://firma.aripaev.ee/firmast/>, 6. aprill 2022.
- Global Top 100 companies by market capitalisation*. (2021). PwC. Kättesaadav: <https://www.pwc.com/gx/en/audit-services/publications/assets/pwc-global-top-100-companies-2021.pdf>, 6. aprill 2022.
- Gibson, C. H. (2013). *Financial Statement Analysis* (13th ed.). Canada: SouthWestern, Cengage Learning.
- Hayes, A. (2021) *Fortune 500*. Kättesaadav: <https://www.investopedia.com/terms/f/fortune500.asp>, 4. aprill 2022.
- Kala, H. (2013). Uno Mereste maatriksmeetodi lugu. Alver, J., Löökene, I (koost). *Uno Mereste bibliograafia* (20-24). Tallinn: Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskond.
- Konkurentsivõime Edetabel 2021*. (2021). Eesti Kaubandus-Tööstuskoda. Kättesaadav: <https://www.koda.ee/et/konkurentsivoimeedetabel>, 5. aprill 2022.
- LHV Group AS majandusaasta aruanne 2020.
- Maricica, M., Georgeta, V. (2012). Business Failure Risk Analysis using Financial Ratios. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, Vol. 62, 728–732.
- Metoodika*. (2022). TOP 101. Kättesaadav: <https://top101.ee/methodology>, 6. aprill 2022.
- Mereste, U. (1984). *Kompleksanalüüs ja efektiivsus*. Tallinn: Valgus.
- Meist*. (2022). TOP 101. Kättesaadav: <https://top101.ee/about-us>, 7. aprill 2022.
- Merko Ehitus AS majandusaasta aruanne 2020.
- Mereste, U. (1986). *Kompleks-, süsteem- ja võrdlevanalüüs*. Tallinn: Tallinna Polütehniline Instituut.
- Mereste, U. (1987). *Majandusanalüüsi teooria*. Tallinn: Valgus.
- Murphy, A., Haverstock, E., Gara, A., Helman, C., Vardi, N. (2021). *How The World's Biggest Public Companies Endured The Pandemic*. Kättesaadav: <https://www.forbes.com/lists/global2000/#12fe93e65ac0>, 4. aprill 2022.

- Murphy, A., Haverstock, E., Gara, A., Helman, C., Vardi, N. (2021, 13. mai). *Methodology*. Kättesaadav: <https://www.forbes.com/lists/global2000/#61cb372c5ac0>, 4. aprill 2022.
- Palepu, K. G., Healy, P. M. (2013). *Business Analysis and Valuation Using Financial Statements* (5th ed.). United States of America: South-Western, Cengage Learning.
- Rõuk, V. Uuriva ja uudistetoimetuse juht. E-kiri. 25. aprill 2022.
- Siimann, P., Alver, J. (2015). On using an efficiency matrix in analyzing profit per employee (on the basis of the Estonian SME software sector). *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, 84 (140), 195–215.
- Siimann, P. (2018). *Usage of Efficiency Matrix in the Analysis of Financial Statements*. (Doktoritöö) Tallinna Tehnikaülikool majandusteaduskond. Tallinn: TTÜ Press.
- Startseva, E. (2016). *The System Integrated Analysis of Business Entity's Performance*. (Dissertatsioon) Tallinna Tehnikaülikool majandusteaduskond. Tallinn: TUT Press.
- Tavid AS majandusaasta aruanne 2020.
- TOP101-2021 Eesti väärtuslikumad ettevõtted. (2021). TOP101. Kättesaadav: <https://top101.ee/top-101>, 7. aprill 2022.
- Vasiu, D. E., Baltas, N., Gheorghe, I. N. (2015). Liquidity ratios. A structural and dynamic analysis, during 2006–2012, of the companies having the business line in industry and construction, listed and traded on the Bucharest Stock Exchange. *Theoretical and Applied Economics*, Vol. 22, No. 3 (604), 187–206.
- Vause, B. (2014). *Guide to Analysing Companies* (6th ed.). London: Profile Books Ltd.
- Vensel, V. (2001). *Panga analüüs ja finantsjuhtimine I*. TTÜ Kirjastus.
- Who We Are. (2022). Forbes. Kättesaadav: <https://www.forbes.com/connect/who-we-are/>, 5. aprill 2022.
- Äripäeva ja Konkurentsivõime edetabelid. Google Sheets. Kättesaadav: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1ikVJoxZqtVotoVQ7YrODRKHptHN1g5LwpDq_voi9O1s/, 8. mai 2022.
- Альвер, Я. П. (1989). О некоторых теоретических и практических вопросах применения методики матричного анализа эффективности хозяйственной деятельности. Интенсификация и эффективизация производства. *Межвузовский сборник научных работ по статистике XIII. Труды Таллиннского политехнического института*, 689. Таллинн ТТУ, 65–77.
- Луур, Х. (1989). Развитие концепции матричного моделирования поля эффективности. *Труды Таллиннского политехнического института*, № 689, 18–26.

Тинитс, М. (1985). О формулах обобщающего коэффициента сравнения эффективности. *Труды Таллинского Политехнического института*, № 605, Таллинн ТТУ, 123–127.

LISAD

Lisa 1. Kolm esimest (parimat) ettevõtet Konkurentsivõime „Suurettevõte 2021“ edetabelis

Koht		1	2	3
Suurettevõte 2021 *konsolideeritud		EESTI GAAS AS *	MERKO EHITUS AS *	TAVID AS *
Müügitulu	tuh €	182 356	315 918	345 589
	koht	19	11	8
Müügitulu muutus	%	116,5	96,7	164,4
	koht	27	89	5
Puhaskasum	tuh €	17 701	22 388	8 237
	koht	14	10	34
Puhaskasumi muutus	%	160.1	135.8	85
	koht	31	41	108
Omakapitali tootlikkus	arvväärtus	56.2	15.3	15.6
	koht	5	58	56
Töötasu 1 töötaja kohta kuus	tuh €	4 538	4 559	2 837
	koht	16	15	73
Tootlikkus 1 töötaja kohta	tuh €	818	474	1440
	koht	32	48	22
Lisandväärtus	tuh €	29 846	58 823	16 408
	koht	20	9	45
% esimesest kohast	(0..100%)	100,0%	89,2%	82,9%

Allikas: (Konkurentsivõime...2021)

Märkused:

1. Tabeli enam kui kolme lehekülje pikkune.
2. Täis tabel on kättesaadav: Äripäeva ja Konkurentsivõime edetabelid. Google Sheets.

Lisa 2. Kolm esimest (parimat) ettevõtet Äripäev TOP 100 edetabelis

Koht	1	2	3
Ettevõtte nimetus	LHV Group AS	Admiral Markets AS	Eesti Loto AS
Tegevusala	Finants	Finants	Meelelahutus ja vaba aeg
Maakond	Tallinn	Tallinn	Tallinn
Müügitulu, tuh €	101 841	47 071	77 533
Kasum enne makse, tuh €	48 672	20 532	14 268
Punktisumma, arvvaärtus	268	307	390
Koht eelmisel aastal	74	276	23

Allikas: (Eensaar *et al.* 2021)

Märkused:

3. Tabeli enam kui kolme lehekülje pikkune.
4. Täistabel on kättesaadav: Äripäeva ja Konkurentsivõime edetabelid. Google Sheets.

Lisa 3. Eesti Gaas AS 2019. ja 2020 aasta finantsaruanded

KONSOLIDEERITUD KASUMI- JA KOONDKASUMIARUANNE (tuhandetes eurodes)	31.12.2020	31.12.2019
Müügitulu	182 356	156 515
Muud äritulud	711	4 033
Valmis- ja lõpetamatatoodanguvarude jääkide muutus	5	
Kapitaliseeritud väljaminekud oma tarbeks põhivara valmistamisel	4 549	1 796
Kaubad, toore, materjal ja teenused	- 144 518	- 126 917
Tööjõukulud	- 12 145	- 11 078
Põhivara kulum ja amortisatsioon	- 7 286	- 6 902
Kahjum ebatõenäoliselt laekuvatest nõuetest	- 68	- 117
Muud tegevuskulud	- 3 387	- 3 702
ÄRIKASUM	20 217	13 628
Finantstulud	182	113
Finantskulud	- 2 696	- 2 687
NETO FINANTSTULUD (- KULUD)	- 2 514	- 2 574
KASUM ENNE TULUMAKSUSTAMIST	17 703	11 054
Tulumaksukulu	- 2	- 1
ARUANDEAASTA KASUM	17 701	11 053
sh emaettevõtja omaniku osa kasumist/kahjumist	17 686	11 072
mittekontrolliva osaluse osa kasumist/kahjumist	15	- 19
MUU KOONDKASUM		
Kirjed, mida võib edaspidi ümber klassifitseerida kasumiaruandesse:		
Rahavoogude riskimaandamis instrumendid - õiglase väärtuse muutuse efektiivne osa	- 17 471	5 854
MUU KOONDKASUM	- 17 471	5 854
ARUANDEAASTA KOONDKASUM KOKKU	230	16 907
sh emaettevõtja omaniku osa kasumist/ kahjumist	215	16 926
mittekontrolliva osaluse osa kasumist/ kahjumist	15	- 19

Allikas: Eesti Gaas AS 2020 majandusaasta aruanne

Lisa 3 järg

KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE (tuhandetes eurodes)	31.12.2020	31.12.2019
VARA		
POHIVARA		
Materiaalne põhivara	82 270	81 637
Immateriaalne põhivara	6 204	7 053
Kasutusõiguse alusel kasutatav vara	5 219	5 667
Tuletisinstrumendid	–	253
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	57	79
KOKKU POHIVARA	93 750	94 689
KÄIBEVARA		
Varud	40 752	39 435
Lepinguline vara	312	695
Tuletisinstrumendid	652	8 633
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	37 749	32 955
Ettemaksed maagaasi eest	9 901	12 724
Muud ettemaksed	1 154	1 492
Raha ja raha ekvivalendid	11 376	1 906
	101 896	97 840
Müügiootel vara	169	169
KOKKU KÄIBEVARA	102 065	98 009
KOKKU VARA	195 815	192 698

Allikas: Eesti Gaas AS 2020 majandusaasta aruanne

Lisa 3 järg

	31.12.2020	31.12.2019
OMAKAPITAL		
Aksiakapital	9 919	9 919
Kohustuslik reservkapital	992	992
Riskimaandamise reserv	- 11 406	6 065
Jaotamata kasum	32 059	14 373
EMAETTEVÕTJA OMANIKULE KUULUV OMAKAPITAL	31 564	31 349
Mittekontrolliv osalus	23	8
KOKKU OMAKAPITAL	31 587	31 357
KOHUSTUSED		
PIKAAJALISED KOHUSTISED		
Võlakohustused	72 448	77 316
Tuletisinstrumendid	1 293	811
Eraldised	1 095	1 004
Lepingulised kohustised	12 705	11 370
Tulevaste perioodide tulud	412	444
KOKKU PIKAAJALISED KOHUSTUSED	87 953	90 945
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED		
Võlakohustused	49 336	53 072
Võlad tarnijatele ja muud võlad	15 517	16 406
Tuletisinstrumendid	10 665	27
Ettemaksed	272	233
Eraldised	206	228
Lepingulised kohustised	279	430
KOKKU LÜHIAJALISED KOHUSTISED	76 275	70 396
KOKKU KOHUSTISED	164 228	161 341
KOKKU KOHUSTISEDJA OMAKAPITAL	195 815	192 698

Allikas: Eesti Gaas AS 2020 majandusaasta aruanne

Lisa 3 järg

TÖÖJÕUKULUD (tuhandetes eurodes)	2020	2019
Töötajate ja juhatuse liikmete keskmine arv kontsernis	233	230
Põhitasud, lisatasud, preemiad, puhkusetasud, muud tasud ja toetused	8 949	7 921
Erisoodustused	137	272
Tööjõukuludelt arvestatud maksud	2 960	2 669
Töötajatega seotud eraldiste moodustamine ja ümberhindamine	99	216
KOKKU ARVESTATUD TÖÖJÕUKULUD	12 145	11 078

Allikas: Eesti Gaas AS 2020 majandusaasta aruanne

Lisa 4. Merko Ehitus AS 2019. ja 2020 aasta finantsaruanded

CONSOLIDATED STATEMENT OF COMPREHENSIVE INCOME (in thousands of euros)	2020	2019
Revenue	315 918	326 779
Cost of goods sold	- 272 169	- 291 958
Gross profit	43 749	34 821
Marketing expenses	- 4 212	- 4 260
General and administrative expenses	- 13 412	- 12 988
Other operating income	2 320	2 983
Other operating expenses	- 2 979	- 1 318
Operating profit	25 466	19 238
Finance income	1	3
Finance costs	- 866	- 684
Profit (loss) from joint ventures	- 144	1 766
Profit before tax	24 457	20 323
Corporate income tax expense	- 1 954	- 3 833
Net profit for financial year	22 503	16 490
incl. net profit attributable to equity holders of the parent	22 994	16 270
net profit attributable to non-controlling interest	- 491	220
Other comprehensive income (loss), which can subsequently be classified in the income statement		
Currency translation differences of foreign entities	- 115	13
Comprehensive income for the period	22 388	16 503
incl. attributable to equity holders of the parent	22 890	16 281
attributable to non-controlling interest	- 502	222
Earnings per share for profit attributable to equity holders of the parent (basic and diluted, in EUR)	1.30	0.92

Allikas: Merko Ehitus AS 2020 majandusaasta aruanne

Lisa 4 järg

CONSOLIDATED STATEMENT OF FINANCIAL POSITION (in thousands of euros)	31.12.2020	31.12.2019
ASSETS		
Current assets		
Cash and cash equivalents	47 480	24 749
Trade and other receivables	32 657	50 413
Prepaid corporate income tax	306	104
Inventories	126 332	166 226
	206 775	241 492
Non-current assets		
Investments in joint ventures	2 354	2 498
Other long-term loans and receivables	17 979	11 094
Deferred Income tax assets	653	
Investment property	13 922	14 047
Property, plant and equipment	14 521	11 919
Intangible assets	711	777
	50 140	40 335
TOTAL ASSETS	256 915	281 827
LIABILITIES		
Current liabilities		
Borrowings	13 649	20 725
Payables and prepayments	55 846	69 585
Income tax liability	1 202	812
Short-term provisions	6 347	7 976
	77 044	99 098
Non-current liabilities		
Long-term borrowings	15 409	43 001
Deferred Income tax liability	3 001	1 682
Other long-term payables	4 026	3 491
	22 436	48 174
TOTAL LIABILITIES	99 480	147 272
EQUITY		
Non-controlling interests	4 207	4 217
Equity attributable to equity holders of the parent		
Share capital	7 929	7 929
Statutory reserve capital	793	793
Currency translation differences	- 814	- 710
Retained earnings	145 320	122 326
	153 228	130 338
TOTAL EQUITY	157 435	134 555
TOTAL LIABILITIES AND EQUITY	256 915	281 827

Allikas: Merko Ehitus AS 2020 majandusaasta aruanne

Lisa 4 järg

INDICATORS (attributable to equity holders of the parent)			
INCOME STATEMENT SUMMARY		2020	2019
Revenue	million EUR	315.9	326.8
Gross profit	million EUR	43.7	34.8
Gross margin	%	13.8	10.7
Operating profit	million EUR	25.5	19.2
Operating profit margin	%	8.1	5.9
Profit before tax	million EUR	24.5	20.3
EBT margin	%	7.7	6.2
Net profit	million EUR	22.5	16.5
attributable to equity holders of the parent	million EUR	23.0	16.3
attributable to non-controlling interest	million EUR	- 0.5	0.2
Net margin	%	7.3	5.0
Other income statement indicators		2020	2019
EBITDA	million EUR	28.2	21.9
EBITDA margin	%	8.9	6.7
General expense ratio	%	5.6	5.3
Labour cost ratio	%	11.5	11.4
Revenue per employee	thousand EUR	478.0	461.0
Other significant indicators		31.12.2020	31.12.2019
Return on equity	%	16.2	12.9
Return on assets	%	8.4	5.6
Return on invested capital	%	13.1	11.1
Assets	million EUR	256.9	281.8
Equity	million EUR	157.4	134.6
Equity attributable to equity holders of the	million EUR	153.2	130.3
Equity ratio	%	59.6	46.2
Debt ratio	%	11.3	22.6
Current ratio	times	2.7	2.4
Quick ratio	times	1.0	0.8
Accounts receivable turnover	days	35.0	45.0
Accounts payable turnover	days	37.0	53.0
Average number of employees (total group)	people	661.0	709.0
Order book	million EUR	225.1	141.4

Allikas: Merko Ehitus AS 2020 majandusaasta aruanne

Lisa 4 järg

REMUNERATION

The group's objective is to pay its employees a competitive salary. In addition to basic remuneration, performance-based remuneration is paid.

The group defines labour cost as salary (incl. fixed salary, additional pay (night work, overtime and public holidays), holiday pay and bonus), taxes based on salary, fringe benefits and taxes based on fringe benefits. In 2020, the labour cost was EUR 36.4 million (2019: EUR 37,4 million), down 2.6% from the previous year.

Benefits that are standard for full-time employees and not offered to part-time employees are not separately disclosed in Merko group companies, except with regard to part-time employees employed under a contract for a specified term, who are not entitled to all of the benefits offered to group employees.

Allikas: Merko Ehitus AS 2020 majandusaasta aruanne

Lisa 5. Tavid AS 2019. ja 2020 aasta finantsaruanded

Konsolideeritud kasumiaruanne (tuhandetes eurodes)	2020	2019
Müügitulu kliendilepingutest	345 589	210 196
Muud äritulud	483	155
Muugikulud	- 320 185	- 189 004
Kasum/ kahjum varude ümberrhindlusest	1 618	4 777
Mitmesugused tegevuskulud	- 4 434	- 4 218
Tööjõukulud	- 8 171	- 7 977
Põhivara kulum ja väärtuse langus	- 1 572	- 1 344
Muud ärikulud	- 1 287	- 1 514
Ärikasum	12 041	11 071
Intressitulud	12	19
Intressikulud	- 15	- 44
Muud finantstulud ja -kulud	- 1 309	- 655
Kasum majandustegevusest	10 729	10 391
Tulumaks	- 2 492	- 702
Aruandeaastakasum	8 237	9 689

Allikas: Tavid AS 2020 majandusaasta aruanne

Lisa 5 järg

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne (tuhandetes eurodes)	31.12.2020	31.12.2019
VARA		
Põhivara		
Materiaalne põhivara	5 134	3 342
Immateriaalne põhivara	2 373	2 107
Pikaajalised nõuded	280	314
Kinnisvarainvesteering	265	266
Kokku põhivara	8 052	6 029
Käibevara		
Varud	31 077	19 063
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	657	820
Ettemaksed	233	248
Lühiajalised finantsinvesteeringud	407	128
Raha ja pangakontod	22 838	28 791
Kokku käibevara	55 212	49 050
KOKKU VARA	63 264	55 079
OMAKAPITAL JA KOHUSTISED		
Omakapital		
Aktiikapital	1 000	1 000
Kohustuslik reserv	100	100
Realiseerimata valuutakursi kasum/- kahjum	- 84	- 77
Eelmiste perioodide kasum	45 806	39 863
Aruandeaasta kasum	8 237	9 689
Kokku omakapital	55 059	50 575
Pikaajalised kohustised		
Pikaajalised kasutusõiguse kohustised	2 409	1 538
Pikaajalised eraldised	158	170
Edasilükkunud tulumaksu kohustus	1 159	–
Muud pikaajalised kohustised	–	213
Kokku pikaajalised kohustised	3 726	1 921
Lühiajalised kohustised		
Võlad tarnijatele ja ettemaksed	2 551	1 605
Lühiajalised kasutusõigusekohustised	1 043	872
Intressikandvad laenud	–	–
Lühiajalised eraldised	885	106
Kokku lühiajalised kohustised	4 479	2 583
Kokku kohustised	8 205	4 504
KOKKU OMAKAPITAL JA KOHUSTISED	63 264	55 079

Allikas: Tavid AS 2020 majandusaasta aruanne

Lisa 5 järg

Tööjõukulud (tuhandetes eurodes)	2020	2019
Palgakulu	- 6 895	- 6 553
Sotsiaalmaksud	- 1 276	- 1 424
Tööjõukulud kokku	- 8 171	- 7 977
Aruandeaasta keskmine töötajate arv (taandatuduna täistööajale)	240	231
Grupi ettevõtete juhatuste ja nõukogude brutotasud koos sotsiaalmaksuga	- 1 326	- 1 115
Varud (tuhandetes eurodes)	31.12.2020	31.12.2019
Investeeringukuld	25 136	16 913
Hõbe	3 171	1 290
Kokku ostetud ehtekuld ja -hõbe	1 154	716
Väärismetallist meenemündid ja muud kaubad	56	143
Ettemaksud varude eest	1 560	1
Kokku varud	31 077	19 063

Allikas: Tavid AS 2020 majandusaasta aruanne

Lisa 6. LHV Group AS 2019. ja 2020 aasta finantsaruanded

Consolidated statement of profit or loss and other comprehensive income (in thousands of euros)	2021	2019
Interest income	88 373	61 414
incl interest income based on EIR	84 479	57 805
Interest expense	- 19 881	- 14 026
Net interest income	68 492	47 388
Fee and commission income	46 118	37 026
Fee and commission expense	- 12 769	- 11 349
Net fee and commission income	33 349	25 677
Net gains from financial assets measured at fair value	1 541	591
Foreign exchangerate gains/losses	43	79
Net gains from financial assets	1 584	670
Other income	146	93
Other expense	- 27	
Staff costs	- 23 910	- 19 265
Administrative and other operating expenses	- 20 064	- 20 003
Profit before credit losses	59 570	34 551
Impairment losses on loans and advances	- 10 898	- 3 210
Profit before income tax	48 672	31 341
Income tax expense	- 8 826	- 4 249
Profit for the year	39 846	27 092
Other comprehensive income/loss:		
Items that may be reclassified subsequently to profit or loss:		
Changes in the fair value of debt instruments measured at FVOCI	-	-
Items that will not be reclassified to profit or loss:		
Net gains on investments in equity instruments designated at FVOCI	-	134
Total profit and other comprehensive income for the year	39 846	27 226
Total profit attributable to:		
Owners of the parent	37 950	24 797
Non-controlling interest	1 896	2 295
Total profit for the year	39 846	27 092
Total profit and other comprehensive income attributable to:		
Owners of the parent	37 950	24 931
Non-controlling interest	1 896	2 295
Total profit and other comprehensive income for the year	39 846	27 226
Basic earnings per share (in euros)	1.32	0.91
Diluted earnings per share (in euros)	1.29	0.89

Allikas: LHV Group AS 2020 majandusaasta aruanne

Lisa 6 järg

Consolidated statement of financial position (in thousands of euros)	31.12.2020	31.12.2019
Assets		
Due from central bank	2 213 211	1 232 733
Due from credit institutions	170 341	32 947
Due from investment companies	9 985	5 473
Equity instruments at fair value through other comprehensive income	–	432
Financial assets at fair value through profit or loss	330 055	40 530
Loans and advances to customers	2 208 823	1 687 034
Receivables from customers	9 391	3 551
Other financial assets	2 073	2 246
Other assets	2 182	1 961
Tangible assets	2 780	1 909
Right-of-use assets	3 805	4 777
Intangible assets	15 147	14 705
Goodwill	3 614	3 614
Total assets	4 971 407	3 031 912
Liabilities		
Deposits from customers and loans received	4 588 355	2 726 562
Financial liabilities at fair value through profit or loss	221	8
Accounts payable and other liabilities	27 555	24 314
Subordinated debt	110 000	75 000
Total liabilities	4 726 131	2 825 884
Equity		
Share capital	28 819	28 454
Share premium	71 468	70 136
Statutory reserve capital	4 713	4 713
Other reserves	3 409	3 280
Retained earnings	128 385	94 228
Total equity attributable to owners of the parent	236 794	200 811
Non-controlling interest	8 482	5 217
Total equity	245 276	206 028
Total liabilities and equity	4 971 407	3 031 912

Allikas: LHV Group AS 2020 majandusaasta aruanne

Lisa 6 järg

Operating expenses (in thousands of euros)	2020	2019
Wages, salaries and bonuses	18 380	14 883
Social security and other taxes*	5 530	4 382
Total staff costs	23 910	19 265
IT expenses	3 403	2 829
Information services and banking services	1 005	868
Marketing expenses	1 822	2 089
Office expenses	672	633
Transportation and communication costs	279	276
Training and travelling expenses of employees	317	690
Other out sourced services	3 847	3 324
Other administrative expenses	3 879	3 807
Depreciation	4 359	4 674
Operating lease payments	125	327
Other operating expenses	356	486
Total other operating expenses	20 064	20 003
Total operating expenses	43 974	39 268
The average number of employees working for LHV Group in 2020 was 473 (2019: 409).		

Allikas: LHV Group AS 2020 majandusaasta aruanne

Lisa 7. Admiral Markets AS 2019. ja 2020 aasta finantsaruanded

Koondkasumiaruanne (tuhandetes eurodes)	2020	2019
Netokasum klientide ja likviidsus pakkujatega kaubeldavatelt finantsvaradelt õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	65 762	34 838
Vahendustasu tulu	32	71
Komisjoni- ja vahendustasukulu	- 18 719	- 11 708
Muud kauplemistegevusega seotud tulud	19	31
Muud kauplemistegevusega seotud kulud	- 23	- 22
Kauplemistegevuse netotulu	47 071	23 210
Muud tulud	1 368	77
Muud kulud	- 391	- 202
Intressitulu vastavalt efektiivse intressimaara meetodile	128	75
Muud samalaadsed intressitulud	194	183
Intressikulu	- 245	- 224
Netokasum/(-kahjum) valuutakursi muutustest	- 1 360	266
Netokasum finantsvaradest õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	-	50
Tööjõukulud	- 7 670	- 7 006
Tegevuskulud	- 17 400	- 11 268
Materiaalse ja immateriaalse põhivara kulum	- 626	- 526
Kasutusõigusega vara kulum	- 537	- 420
Kasum enne tulumaksu	20 532	4 915
Tulumaks	- 267	- 311
Aruandeperioodi kasum	20 265	4 604
Aruandeperioodi koondkasum	20 265	4 604
Tava- ja lahjendatud puhaskasum aktsia kohta	50.16	11.40

Allikas: Admiral Markets AS 2020 majandusaasta aruanne

Lisa 7 järg

Finantsseisundi aruanne (tuhandetes eurodes)	31.12.2020	31.12.2019
Vara		
Nõuded krediitiasutustele	25 742	19 757
Nõuded investeerimisühingutele	15 120	6 786
Finantsvara õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	10 248	9 759
Laenud ja nõuded	6 730	3 983
Muu vara	1 390	912
Investeeringud sidusettevõtetesse	1 375	–
Investeeringud tütarettevõtetesse	4 180	–
Materiaalne põhivara	1 614	1 283
Kasutusõigusega vara	4 213	4 059
Immateriaalne põhivara	824	630
Vara kokku	71 436	47 169
Kohustused		
Finantskohustused õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	219	66
Võlad ja ettemaksed	7 317	2 349
Allutatud võlakirjad	1 827	1 827
Rendikohustis	4 396	4 145
Kohustused kokku	13 759	8 387
Omakapital		
Aksiakapital	2 586	2 586
Kohustuslik reservkapital	259	259
Jaotamata kasum	54 832	35 937
Omakapital kokku	57 677	38 782
Kohustused ja omakapital kokku	71 436	47 169

Allikas: Admiral Markets AS 2020 majandusaasta aruanne

Lisa 7 järg

Tööjõukulud (tuhandetes eurodes)	2020	2019
Tootajad (Admiral Markets AS peakontor)	- 7 310	- 6 513
Töötajad (filiaalid ja teised konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtted)	- 127	- 283
Juhatuse ja nõukogu tasu	- 100	- 149
Arvestatud puhkusereserv	- 133	- 61
Kokku	- 7 670	- 7 006
Töötajatele arvestatud tasu koos sotsiaalmaksudega moodustas 7570 tuhat eurot (2019. aastal 6857 tuhat eurot) ja juhtkonnale arvestatud tasu moodustas 100 tuhat eurot (2019. aastal 149 tuhat eurot).		
2020. aasta lõpus oli Admiral Markets AS töötajate arv 141 inimest (2019:147 inimest) . 2019. ja 2020. aastal puudusid otsesed pensioni sissemaksekulud. Sotsiaalmaksukulu sisaldab endas nii sotsiaal-, tervise- kui ka muud kindlustust summas 1928 tuhat eurot (2019. aastal 1747 tuhat eurot) .		

Allikas: Admiral Markets AS 2020 majandusaasta aruanne

Lisa 8. Eesti Loto AS 2019. ja 2020 aasta finantsaruanded

Bilanss (eurodes)	31.12.2020	31.12.2019
Vara		
Käibevara		
Raha	12 738 944	11 781 100
Nõuded ja ettemaksud	4 639 557	3 524 747
Varud	219 258	185 703
Kokku käibevara	17 597 759	15 491 550
Põhivara		
Materiaalsed põhivara	667 223	906 856
Immateriaalsed põhivara	1 824 582	729 427
Kokku põhivara	2 491 805	1 636 283
Kokku vara	20 089 564	17 127 833
Kohustised ja omakapital		
Kohustised		
Lühiajalised kohustised		
Võlad ja ettemaksud	2 735 217	2 115 064
Eraldised	2 302 117	2 152 459
Kokku lühiajalised kohustised	5 037 334	4 267 523
Kokku kohustised	5 037 334	4 267 523
Omakapital		
Aktiivkapital nimiväärtuses	1 022 600	1 022 600
Kohustuslikreservkapital	102 260	102 260
Muud reservid	340 942	340 942
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	1 394 508	3 473 703
Aruandeaastakasum (kahjum)	12 191 920	7 920 805
Kokku omakapital	15 052 230	12 860 310
Kokku kohustised ja omakapital	20 089 564	17 127 833

Allikas: Eesti Loto AS 2020 majandusaasta aruanne

Lisa 8 järg

Kasumiaruanne (eurodes)	2020	2019
Müügitulu	77 533 471	60 811 261
Muud äritulud	24 166	–
Kaubad, toore, materjal ja teenused	- 56 251 084	- 44 724 141
Mitmesugused tegevuskulud	- 4 197 857	- 3 406 722
Tööjõukulud	- 2 380 191	- 2 294 791
Põhivara kulum ja väärtuse langus	- 487 186	- 402 076
Ärikasum (kahjum)	14 241 319	9 983 531
Muud finantstulud ja -kulud	26 954	38 650
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	14 268 273	10 022 181
Tulumaks	- 2 076 353	- 2 101 376
Aruandeaasta kasum (kahjum)	12 191 920	7 920 805

Allikas: Eesti Loto AS 2020 majandusaasta aruanne

Tööjõukulud (eurodes)	2020	2019
Palgakulu	1 770 761	1 635 974
Sotsiaalmaksud	596 210	551 482
Muud töötajatega seotud kulud	38 463	62 028
Muud töötajatega seotud kulude maksud	25 481	45 307
Tööjõukulude kapitaliseerimine	- 37 910	–
Tööjõukulude kapitaliseerimisega seotud sotsiaalmaksud	- 12 814	–
Kokku tööjõukulud	2 380 191	2 294 791
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	42	43
Keskmine töötajate arv töötamise liikide kaupa:		
Töölepingu alusel töötav isik	42	43
Võlaõigusliku lepingu alusel teenust osutav isik, välja arvatud füüsilisest isikust ettevõtja	6	7
Juriidiliseisiku juhtimis- või kontrollorganiliige	5	5

Allikas: Eesti Loto AS 2020 majandusaasta aruanne

Lisa 9. Eesti Gaas AS andmetel koostatud maatriksid

Eesti Gaas AS	2019 (tuhandetes eurodes)	2020 (tuhandetes eurodes)
Puhaskasum	11 053	17 701
Müügitulu	156 515	182 356
Töötasu	11 078	12 145
Omakapital	31 357	31 587
Vara	192 698	195 815
Töötajate arv	230	233

Allikas: Eesti Gaas AS 2020 majandusaasta aruanne

Efektiivsusmaatriks 2019						
Näitaja	Puhaskasum	Müügitulu	Töötasu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	1					
Müügitulu	0,071	1				
Töötasu	0,998	14,128	1			
Omakapital	0,352	4,991	0,353	1		
Vara	0,057	0,812	0,057	0,163	1	
Töötajate arv	48,057	680,500	48,165	136,335	837,817	1
Efektiivsusmaatriks 2020						
Näitaja	Puhaskasum	Müügitulu	Töötasu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	1					
Müügitulu	0,097	1				
Töötasu	1,457	15,015	1			
Omakapital	0,560	5,773	0,384	1		
Vara	0,090	0,931	0,062	0,161	1	
Töötajate arv	75,970	782,644	52,124	135,567	840,408	1
Kasvutempomaatriks 2020/2019						
Näitaja	Puhaskasum	Müügitulu	Töötasu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	1					
Müügitulu	1,375	1				
Töötasu	1,461	1,063	1			
Omakapital	1,590	1,157	1,088	1		
Vara	1,576	1,147	1,079	0,991	1	
Töötajate arv	1,581	1,150	1,082	0,994	1,003	1

Allikas: Autori koostatud ja arvatud lisa 3 toodud andmete alusel

Märkused: Kuue kvantitatiivse lähtenäitaja maatriks.

Lisa 9 järg

Eesti Gaas AS	2019 (tuhandetes eurodes)	2020 (tuhandetes eurodes)
Ärikasum	13 628	20 217
Müügitulu	156 515	182 356
Töötasu	11 078	12 145
Vara	192 698	195 815
Töötajate arv	230	233

Allikas: Eesti Gaas AS 2020 majandusaasta aruanne

Efektiivsusmaatriks 2019					
Näitaja	Ärikasum	Müügitulu	Töötasu	Vara	Töötajate arv
Ärikasum	1				
Müügitulu	0,087	1			
Töötasu	1,230	14,128	1		
Vara	0,071	0,812	0,057	1	
Töötajate arv	59,252	680,500	48,165	837,817	1
Efektiivsusmaatriks 2020					
Näitaja	Ärikasum	Müügitulu	Töötasu	Vara	Töötajate arv
Ärikasum	1				
Müügitulu	0,111	1			
Töötasu	1,665	15,015	1		
Vara	0,103	0,931	0,062	1	
Töötajate arv	86,768	782,644	52,124	840,408	1
Kasvutempomaatriks 2020/2019					
Näitaja	Ärikasum	Müügitulu	Töötasu	Vara	Töötajate arv
Ärikasum	1				
Müügitulu	1,273	1			
Töötasu	1,353	1,063	1		
Vara	1,460	1,147	1,079	1	
Töötajate arv	1,464	1,150	1,082	1,003	1

Allikas: Autori koostatud ja arvutatud lisa 3 toodud andmete alusel

Märkused: Viie kvantitatiivse lähtenäitaja maatriks.

Lisa 10. Merko Ehitus AS andmetel koostatud maatriksid

Merko Ehitus AS	2019 (tuhandetes eurodes)	2020 (tuhandetes eurodes)
Puhaskasum	16 503	22 388
Müügitulu	326 779	315 918
Töötasu	37 400	36 400
Omakapital	134 555	157 435
Vara	281 827	256 915
Töötajate arv	709	661

Allikas: Merko Ehitus AS 2020 majandusaasta aruanne

Efektiivsusmaatriks 2019						
Näitaja	Puhaskasum	Müügitulu	Töötasu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	1					
Müügitulu	0,051	1				
Töötasu	0,441	8,737	1			
Omakapital	0,123	2,429	0,278	1		
Vara	0,059	1,160	0,133	0,477	1	
Töötajate arv	23,276	460,901	52,750	189,781	397,499	1
Efektiivsusmaatriks 2020						
Näitaja	Puhaskasum	Müügitulu	Töötasu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	1					
Müügitulu	0,071	1				
Töötasu	0,615	8,679	1			
Omakapital	0,142	2,007	0,231	1		
Vara	0,087	1,230	0,142	0,613	1	
Töötajate arv	33,870	477,939	55,068	238,177	388,676	1
Kasvutempomaatriks 2020/2019						
Näitaja	Puhaskasum	Müügitulu	Töötasu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	1					
Müügitulu	1,403	1				
Töötasu	1,394	0,993	1			
Omakapital	1,159	0,826	0,832	1		
Vara	1,488	1,061	1,068	1,283	1	
Töötajate arv	1,455	1,037	1,044	1,255	0,978	1

Allikas: Autori koostatud ja arvutatud lisa 4 toodud andmete alusel

Märkused: Kuue kvantitatiivse lähtenäitaja maatriks.

Lisa 10 järg

Merko Ehitus AS	2019 (tuhandetes eurodes)	2020 (tuhandetes eurodes)
Ärikasum	20 323	24 457
Müügitulu	326 779	315 918
Töötasu	37 400	36 400
Vara	281 827	256 915
Töötajate arv	709	661

Allikas: Merko Ehitus AS 2020 majandusaasta aruanne

Efektiivsusmaatriks 2019					
Näitaja	Ärikasum	Müügitulu	Töötasu	Vara	Töötajate arv
Ärikasum	1				
Müügitulu	0,062	1			
Töötasu	0,543	8,737	1		
Vara	0,072	1,160	0,133	1	
Töötajate arv	28,664	460,901	52,750	397,499	1
Efektiivsusmaatriks 2020					
Näitaja	Ärikasum	Müügitulu	Töötasu	Vara	Töötajate arv
Ärikasum	1				
Müügitulu	0,077	1			
Töötasu	0,672	8,679	1		
Vara	0,095	1,230	0,142	1	
Töötajate arv	37,000	477,939	55,068	388,676	1
Kasvutempomaatriks 2020/2019					
Näitaja	Ärikasum	Müügitulu	Töötasu	Vara	Töötajate arv
Ärikasum	1				
Müügitulu	1,245	1			
Töötasu	1,236	0,993	1		
Vara	1,320	1,061	1,068	1	
Töötajate arv	1,291	1,037	1,044	0,978	1

Allikas: Autori koostatud ja arvutatud lisa 4 toodud andmete alusel

Märkused: Viie kvantitatiivse lähtenäitaja maatriks.

Lisa 11. Tavid AS andmetel koostatud maatriksid

Tavid AS	2019 (tuhandetes eurodes)	2020 (tuhandetes eurodes)
Puhaskasum	9 689	8 237
Müügitulu	210 196	345 589
Töötasu	7 977	8 171
Omakapital	50 575	55 059
Vara	55 079	63 264
Töötajate arv	231	240

Allikas: Tavid AS 2020 majandusaasta aruanne

Efektiivusmaatriks 2019						
Näitaja	Puhaskasum	Müügitulu	Töötasu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	1					
Müügitulu	0,046	1				
Töötasu	1,215	26,350	1			
Omakapital	0,192	4,156	0,158	1		
Vara	0,176	3,816	0,145	0,918	1	
Töötajate arv	41,944	909,939	34,532	218,939	238,437	1
Efektiivusmaatriks 2020						
Näitaja	Puhaskasum	Müügitulu	Töötasu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	1					
Müügitulu	0,024	1				
Töötasu	1,008	42,295	1			
Omakapital	0,150	6,277	0,148	1		
Vara	0,130	5,463	0,129	0,870	1	
Töötajate arv	34,321	1439,954	34,046	229,413	263,600	1
Kasvutempomaatriks 2020/2019						
Näitaja	Puhaskasum	Müügitulu	Töötasu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	1					
Müügitulu	0,517	1				
Töötasu	0,830	1,605	1			
Omakapital	0,781	1,510	0,941	1		
Vara	0,740	1,431	0,892	0,948	1	
Töötajate arv	0,818	1,582	0,986	1,048	1,106	1

Allikas: Autori koostatud ja arvutatud lisa 5 toodud andmete alusel

Märkused: Kuue kvantitatiivse lähtenäitaja maatriks.

Lisa 11 järg

Tavid AS	2019 (tuhandetes eurodes)	2020 (tuhandetes eurodes)
Ärikasum	11 017	12 041
Müügitulu	210 196	345 589
Töötasu	7 977	8 171
Vara	55 079	63 264
Töötajate arv	231	240

Allikas: Tavid AS 2020 majandusaasta aruanne

Efektivsusemaatriks 2019					
Näitaja	Ärikasum	Müügitulu	Töötasu	Vara	Töötajate arv
Ärikasum	1				
Müügitulu	0,052	1			
Töötasu	1,381	26,350	1		
Vara	0,200	3,816	0,145	1	
Töötajate arv	47,693	909,939	34,532	238,437	1
Efektivsusemaatriks 2020					
Näitaja	Ärikasum	Müügitulu	Töötasu	Vara	Töötajate arv
Ärikasum	1				
Müügitulu	0,035	1			
Töötasu	1,474	42,295	1		
Vara	0,190	5,463	0,129	1	
Töötajate arv	50,171	1439,954	34,046	263,600	1
Kasvutempomaatriks 2020/2019					
Näitaja	Ärikasum	Müügitulu	Töötasu	Vara	Töötajate arv
Ärikasum	1				
Müügitulu	0,665	1			
Töötasu	1,067	1,605	1		
Vara	0,952	1,431	0,892	1	
Töötajate arv	1,052	1,582	0,986	1,106	1

Allikas: Autori koostatud ja arvutatud lisa 5 toodud andmete alusel

Märkused: Viie kvantitatiivse lähtenäitaja maatriks.

Lisa 12. LHV Group AS andmetel koostatud maatriksid

LHV Group AS	2019 (tuhandetes eurodes)	2020 (tuhandetes eurodes)
Puhaskasum	27 092	39 846
Müügitulu	61 414	88 373
Töötasu	19 265	23 910
Omakapital	206 028	245 276
Vara	3 031 912	4 971 407
Töötajate arv	409	473

Allikas: LHV Group AS 2020 majandusaasta aruanne

Efektiivsusmaatriks 2019						
Näitaja	Puhaskasum	Müügitulu	Töötasu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	1					
Müügitulu	0,441	1				
Töötasu	1,406	3,188	1			
Omakapital	0,131	0,298	0,094	1		
Vara	0,009	0,020	0,006	0,068	1	
Töötajate arv	66,240	150,156	47,103	503,736	7412,988	1
Efektiivsusmaatriks 2020						
Näitaja	Puhaskasum	Müügitulu	Töötasu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	1					
Müügitulu	0,451	1				
Töötasu	1,666	3,696	1			
Omakapital	0,162	0,360	0,097	1		
Vara	0,008	0,018	0,005	0,049	1	
Töötajate arv	84,241	186,835	50,550	518,554	10510,374	1
Kasvutempomaatriks 2020/2019						
Näitaja	Puhaskasum	Müügitulu	Töötasu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	1					
Müügitulu	1,022	1				
Töötasu	1,185	1,159	1			
Omakapital	1,235	1,209	1,043	1		
Vara	0,897	0,878	0,757	0,726	1	
Töötajate arv	1,272	1,244	1,073	1,029	1,418	1

Allikas: Autori koostatud ja arvutatud lisa 6 toodud andmete alusel

Märkused: Kuue kvantitatiivse lähtenäitaja maatriks.

Lisa 12 järg

LHV Group AS	2019 (tuhandetes eurodes)	2020 (tuhandetes eurodes)
Ärikasum	31 341	48 672
Müügitulu	61 414	88 373
Töötasu	19 265	23 910
Vara	3 031 912	4 971 407
Töötajate arv	409	473

Allikas: LHV Group AS 2020 majandusaasta aruanne

Efektiivsusmaatriks 2019					
Näitaja	Ärikasum	Müügitulu	Töötasu	Vara	Töötajate arv
Ärikasum	1				
Müügitulu	0,510	1			
Töötasu	1,627	3,188	1		
Vara	0,010	0,020	0,006	1	
Töötajate arv	76,628	150,156	47,103	7412,988	1
Efektiivsusmaatriks 2020					
Näitaja	Ärikasum	Müügitulu	Töötasu	Vara	Töötajate arv
Ärikasum	1				
Müügitulu	0,551	1			
Töötasu	2,036	3,696	1		
Vara	0,010	0,018	0,005	1	
Töötajate arv	102,901	186,835	50,550	10510,374	1
Kasvutempomaatriks 2020/2019					
Näitaja	Ärikasum	Müügitulu	Töötasu	Vara	Töötajate arv
Ärikasum	1				
Müügitulu	1,079	1			
Töötasu	1,251	1,159	1		
Vara	0,947	0,878	0,757	1	
Töötajate arv	1,343	1,244	1,073	1,418	1

Allikas: Autori koostatud ja arvutatud lisa 6 toodud andmete alusel

Märkused: Viie kvantitatiivse lähtenäitaja maatriks.

Lisa 13. Admiral Markets AS andmetel koostatud maatriksid

Admiral Markets AS	2019 (tuhandetes eurodes)	2020 (tuhandetes eurodes)
Puhaskasum	4 604	20 265
Müügitulu	23 210	47 071
Töötasu	7 006	7 670
Omakapital	38 782	57 677
Vara	47 169	71 436
Töötajate arv	147	141

Allikas: Admiral Markets AS 2020 majandusaasta aruanne

Efektiivusmaatriks 2019						
Näitaja	Puhaskasum	Müügitulu	Töötasu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	1					
Müügitulu	0,198	1				
Töötasu	0,657	3,313	1			
Omakapital	0,119	0,598	0,181	1		
Vara	0,098	0,492	0,149	0,822	1	
Töötajate arv	31,320	157,891	47,660	263,823	320,878	1
Efektiivusmaatriks 2020						
Näitaja	Puhaskasum	Müügitulu	Töötasu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	1					
Müügitulu	0,431	1				
Töötasu	2,642	6,137	1			
Omakapital	0,351	0,816	0,133	1		
Vara	0,284	0,659	0,107	0,807	1	
Töötajate arv	143,723	333,837	54,397	409,057	506,638	1
Kasvutempomaatriks 2020/2019						
Näitaja	Puhaskasum	Müügitulu	Töötasu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	1					
Müügitulu	2,170	1				
Töötasu	4,021	1,852	1			
Omakapital	2,960	1,364	0,736	1		
Vara	2,906	1,339	0,723	0,982	1	
Töötajate arv	4,589	2,114	1,141	1,550	1,579	1

Allikas: Autori koostatud ja arvatud lisa 7 toodud andmete alusel

Märkused: Kuue kvantitatiivse lähtenäitaja maatriks.

Lisa 13 järg

Admiral Markets AS	2019 (tuhandetes eurodes)	2020 (tuhandetes eurodes)
Ärikasum	4 915	20 532
Müügitulu	23 210	47 071
Töötasu	7 006	7 670
Vara	47 169	71 436
Töötajate arv	147	141

Allikas: Admiral Markets AS 2020 majandusaasta aruanne

Efektiivsusmaatriks 2019					
Näitaja	Ärikasum	Müügitulu	Töötasu	Vara	Töötajate arv
Ärikasum	1				
Müügitulu	0,212	1			
Töötasu	0,702	3,313	1		
Vara	0,104	0,492	0,149	1	
Töötajate arv	33,435	157,891	47,660	320,878	1
Efektiivsusmaatriks 2020					
Näitaja	Ärikasum	Müügitulu	Töötasu	Vara	Töötajate arv
Ärikasum	1				
Müügitulu	0,436	1			
Töötasu	2,677	6,137	1		
Vara	0,287	0,659	0,107	1	
Töötajate arv	145,617	333,837	54,397	506,638	1
Kasvutempomaatriks 2020/2019					
Näitaja	Ärikasum	Müügitulu	Töötasu	Vara	Töötajate arv
Ärikasum	1				
Müügitulu	2,060	1			
Töötasu	3,816	1,852	1		
Vara	2,758	1,339	0,723	1	
Töötajate arv	4,355	2,114	1,141	1,579	1

Allikas: Autori koostatud ja arvutatud lisa 7 toodud andmete alusel

Märkused: Viie kvantitatiivse lähtenäitaja maatriks.

Lisa 14. Eesti Loto AS andmetel koostatud maatriksid

Eesti Loto AS	2019 (tuhandetes eurodes)	2020 (tuhandetes eurodes)
Puhaskasum	7 920	12 191
Müügitulu	60 811	77 533
Töötasu	2 294	2 380
Omakapital	12 860	15 052
Vara	17 127	20 089
Töötajate arv	43	42

Allikas: Eesti Loto AS 2020 majandusaasta aruanne

Efektiivsusmaatriks 2019						
Näitaja	Puhaskasum	Müügitulu	Töötasu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	1					
Müügitulu	0,130	1				
Töötasu	3,452	26,509	1			
Omakapital	0,616	4,729	0,178	1		
Vara	0,462	3,551	0,134	0,751	1	
Töötajate arv	184,186	1414,209	53,349	299,070	398,302	1
Efektiivsusmaatriks 2020						
Näitaja	Puhaskasum	Müügitulu	Töötasu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	1					
Müügitulu	0,157	1				
Töötasu	5,122	32,577	1			
Omakapital	0,810	5,151	0,158	1		
Vara	0,607	3,859	0,118	0,749	1	
Töötajate arv	290,262	1846,024	56,667	358,381	478,310	1
Kasvutempomaatriks 2020/2019						
Näitaja	Puhaskasum	Müügitulu	Töötasu	Omakapital	Vara	Töötajate arv
Puhaskasum	1					
Müügitulu	1,207	1				
Töötasu	1,484	1,229	1			
Omakapital	1,315	1,089	0,886	1		
Vara	1,312	1,087	0,885	0,998	1	
Töötajate arv	1,576	1,305	1,062	1,198	1,201	1

Allikas: Autori koostatud ja arvutatud lisa 8 toodud andmete alusel

Märkused: Kuue kvantitatiivse lähtenäitaja maatriks.

Lisa 14 järg

Eesti Loto AS	2019 (tuhandetes eurodes)	2020 (tuhandetes eurodes)
Ärikasum	9 983	14 241
Müügitulu	60 811	77 533
Töötasu	2 294	2 380
Vara	17 127	20 089
Töötajate arv	43	42

Allikas: Eesti Loto AS 2020 majandusaasta aruanne

Efektivsusemaatriks 2019					
Näitaja	Ärikasum	Müügitulu	Töötasu	Vara	Töötajate arv
Ärikasum	1				
Müügitulu	0,164	1			
Töötasu	4,352	26,509	1		
Vara	0,583	3,551	0,134	1	
Töötajate arv	232,163	1414,209	53,349	398,302	1
Efektivsusemaatriks 2020					
Näitaja	Ärikasum	Müügitulu	Töötasu	Vara	Töötajate arv
Ärikasum	1				
Müügitulu	0,184	1			
Töötasu	5,984	32,577	1		
Vara	0,709	3,859	0,118	1	
Töötajate arv	339,071	1846,024	56,667	478,310	1
Kasvutempomaatriks 2020/2019					
Näitaja	Ärikasum	Müügitulu	Töötasu	Vara	Töötajate arv
Ärikasum	1				
Müügitulu	1,119	1			
Töötasu	1,375	1,229	1		
Vara	1,216	1,087	0,885	1	
Töötajate arv	1,460	1,305	1,062	1,201	1

Allikas: Autori koostatud ja arvutatud lisa 8 toodud andmete alusel

Märkused: Viie kvantitatiivse lähtenäitaja maatriks.

Lisa 15. Lihtlitsents

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks⁶

Mina Alexandra Zhuravleva (*autori nimi*)

1. Annan Tallinna Tehnikaülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

EESTI EDUKAMATE ETTEVÖTETE VÕRD LUSANALÜÜS,
(*lõputöö pealkiri*)

mille juhendaja on Jaan Alver,
(*juhendaja nimi*)

1.1 reprodutseerimiseks lõputöö säilitamise ja elektroonse avaldamise eesmärgil, sh Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogu digikogusse lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2 üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tallinna Tehnikaülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogu digikogu kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. Olen teadlik, et käesoleva lihtlitsentsi punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest ning muudest õigusaktidest tulenevaid õigusi.

12.05.2022 (kuupäev)

⁶ Lihtlitsents ei kehti juurdepääsupiirangu kehtivuse ajal vastavalt üliõpilase taotlusele lõputööle juurdepääsupiirangu kehtestamiseks, mis on allkirjastatud teaduskonna dekaani poolt, välja arvatud ülikooli õigus lõputööd reprodutseerida üksnes säilitamise eesmärgil. Kui lõputöö on loonud kaks või enam isikut oma ühise loomingulise tegevusega ning lõputöö kaas- või ühisautor(id) ei ole andnud lõputööd kaitsvale üliõpilasele kindlaksmääratud tähtjaks nõusolekut lõputöö reprodutseerimiseks ja avalikustamiseks vastavalt lihtlitsentsi punktidele 1.1. jq 1.2, siis lihtlitsents nimetatud tähtaja jooksul ei kehti.